

av.se

Grafisk formgivning: Matador Kommunikation

Foto: Sandra Ahlqvist, Emelie Östergren, Magnus Moström och Hans Alm

Förord

År 2019 har fortsatt präglats av regeringens arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016–2020 (Skr. 2015/16:80) liksom regeringsuppdraget om myndighetsgemensamma kontroller mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. Antalet förrättningar har blivit fler liksom de myndighetsgemensamma kontrollerna. Innevarande år är det sista för både strategin och för det myndighetsgemensamma arbetet och nu väntar vi med spänning på hur regeringen dels tänker sig en ny arbetsmiljöstrategi, dels fortsättningen på arbetet mot regelöverträdelser i arbetslivet.

Arbetet med att ta fram en ny struktur för Arbetsmiljöverkets föreskrifter har också fortsatt under året och i slutet av januari i år skickade vi ut vårt förslag på remiss. Målet är att den nya strukturen ska träda i kraft under första halvåret 2022.

Min bedömning är att vi har uppfyllt målen för verksamheten och de politiska målen för arbetslivspolitikerna och använt de tilldelade resurserna i linje med vårt uppdrag på ett effektivt och väl avvägt sätt. Vi arbetar för en arbetsmiljö som förebygger ohälsa och olycksfall och som motverkar att människor utestängs från arbete. Vi arbetar för en arbetsmiljö som tar hänsyn till människors olika förutsättningar och som bidrar till utvecklingen av både individer och verksamheter. Ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av sitt arbete.

Erna Zelmin-Ekenhem
Generaldirektör

Vårt uppdrag och vår roll

Arbetsmiljöverket är en statlig myndighet under Arbetsmarknadsdepartementet. Vi bedriver all vår verksamhet enligt

- myndighetsförordningen (2007:515)
- arbetsmiljölagen (1977:1160)
- arbetstidslagen (1982:673)
- förordningen (2007:913) med instruktion för Arbetsmiljöverket
- vårt årliga regleringsbrev
- de särskilda uppdrag som regeringen tilldelar oss
- andra beslut av riksdag och regering som rör Arbetsmiljöverket.

Arbetsmiljöverket ansvarar för arbetsmiljö-, arbetstids- och utstationeringsfrågor. Vi ansvarar även för frågor rörande marknadskontroll och miljö. Arbetsmiljöverkets uppdrag handlar ytterst om att bidra till att skapa en säker arbetsmiljö, så att människor inte skadar sig eller blir sjuka i sitt arbete. Det sker huvudsakligen genom att se till att arbetsmiljölagen efterlevs och att arbetsplatserna bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete, i syfte att förebygga och därigenom minska riskerna för arbetsskador.

Vi bedriver tillsyn, tar fram föreskrifter och allmänna råd, och ansvarar för införlivandet av ett antal EU-direktiv. Vidare bedriver vi informations-, kommunikations- och analysverksamhet inom arbetsmiljöområdet. Vi ska verka för goda förhållanden i arbetsmiljön och på arbetsmarknaden, och främja samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare på arbetsmiljöområdet. Vi ska också arbeta för att regelverket inom dess verksamhetsområde följs. Vi har även ett sektorsansvar för funktionshinders- och tillgänglighetsfrågor inom arbetsmiljöområdet. Vi ska inom ramen för vårt ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter. Arbetsmiljöverket medverkar i regeringens arbetsmiljöarbete inom EU och internationellt.

År 2019 hade vi 634 anställda, varav 385 var kvinnor och 249 var män. Vår verksamhet finns på 12 orter i Sverige, från Luleå i norr till Malmö i söder, och vår myndighetsledning finns i Stockholm.

Redovisningen här ska ge en rättvisande bild av vår verksamhet och resultatet av den.

Innehåll

Förord	1
Vårt uppdrag och vår roll	2
Utgångspunkter och disposition	4
Resultatredovisning	
Ordning och reda på arbetsmarknaden	6
Inspektion – vi kontrollerar arbetsmiljön	11
Analys – vi ökar vår kunskap	19
Regler – vi utfärdar nya och omarbetar gamla	28
Kommunikation – för god arbetsmiljö	32
Kompetensförsörjning – ett systematiskt och strategiskt arbete	36
Åtterrapportering av uppdrag från regeringen och andra redovisningar	40
Ekonomisk översikt	42
Finansiell redovisning	
Sammanställning av väsentliga uppgifter	45
Resultaträkning	46
Balansräkning	47
Redovisning av anslag och bemyndiganden	48
Tilläggsupplysningar och noter	50

Utgångspunkter och disposition

Den här årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Årsredovisningen består av två delar: resultatredovisningen och den finansiella redovisningen.

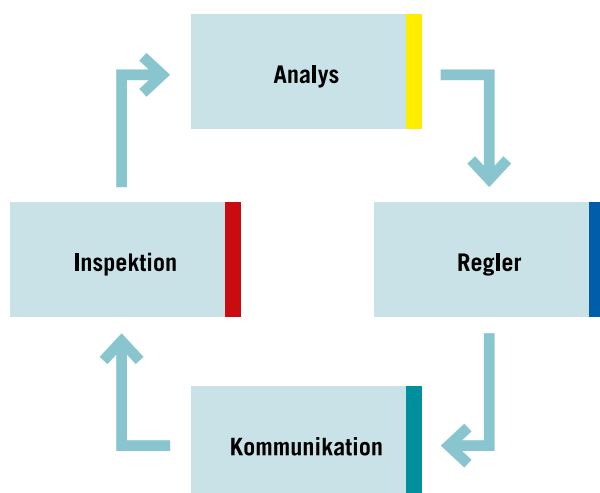
Redovisningens disposition

Resultatredovisningen inleds med ett avsnitt om hur vi har arbetat för ordning och reda på arbetsmarknaden. Därefter redovisar vi resultaten från kärnverksamhetens fyra delar i tur och ordning: inspektion, analys, regler och kommunikation.

Mot slutet av resultatredovisningen finns ett avsnitt om vår kompetensförsörjning. Därefter redovisar vi vårt arbete med uppdrag från regeringen och andra redovisningar. Vi avslutar resultatredovisningen med en ekonomisk översikt.

Kärnverksamhetens delar hänger ihop i ett flöde

Även om verksamheten redovisas under separata rubriker hänger den vanligtvis ihop i ett flöde. Våra analyser ligger till grund för de regler vi utformar. Reglerna ligger i sin tur till grund för de budskap vi kommunicerar och den tillsyn vi genomför.

Förändringar i förordning (2006:605) om årsredovisning och budgetunderlag som rör resultatredovisningen

Analys och bedömning

Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag ställer, i 3 kap. 1§, från och med årsredovisningen för 2019, kravet att myndigheternas resultatredovisningar "ska innehålla analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling". Vi har valt att ha våra analyser och bedömningar invända i texten och inte redovisa dem under särskilda rubriker.

Stort antal ärenden

En annan förändring i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, 3 kap. 1§, är: "För ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden ska antalet och styckkostnaden för handläggningen av dessa ärenden redovisas."

Arbetsmiljöverket bedömer att det ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i vår verksamhet är antalet förrättningar per år. Därför redovisar vi styckkostnader för dessa. Kostnaderna består av direkta kostnader och indirekta verksamhetskostnader i form av övriga gemensamma kostnader. Vi använder tidredovisning för att fördela lönekostnaderna på respektive verksamhetsområde. På samma sätt fördelar vi även stödverksamhetens kostnader och övriga gemensamma kostnader på respektive verksamhetsområde.

Övriga prestationstabeller som tidigare funnits i slutet av de flesta kapitel i resultatredovisningen har vi valt att ta bort i och med den nya lagstiftningen.

Maskinella avrundningar kan ge mindre differenser vid manuella summeringar.

Underlag och källor

Underlaget till årsredovisningen består främst av information som avdelningarna har lämnat i samband med vår interna årliga uppföljning. All verksamhetsstatistik och officiell statistik avser kalenderåret 2019, om inget annat anges. Där det är möjligt presenterar vi könsuppdelad statistik. Vissa kvantitativa uppgifter är hämtade ur våra informationssystem:

- Agresso: personalsystem
- Primula: personalsystem
- Isa: informationssystem för arbetsskador
- Nilex: statistik över svarstjänsten
- Trio: statistik över svarstjänsten
- webbstatistik
- Agresso: ekonomisystem
- Eskada: anmälningar enligt 3 kap. 3 a § arbetsmiljölagen
- Ines: ärendehanteringssystem
- Public: ärendehanteringssystem
- Marko: ärendehanteringssystem för marknadskontrollärenden

Ordning och reda på arbetsmarknaden

Under senare år har regeringen riktat allt större uppmärksamhet mot att skapa ordning och reda på arbetsmarknaden. Arbetsmiljöverket bidrar till det arbetet genom åtgärder som syftar till sundare konkurrens i arbetslivet. Målet är att företag som gör rätt inte ska konkurreras ut av företag som bryter mot lagar och regler.

I det här avsnittet beskriver vi våra genomförda aktiviteter inom detta område. Arbetet har bedrivits inom alla våra kärnverksamheter och i samverkan med andra myndigheter, de nordiska länderna och övriga EU-länder. Vi har även samrått och samverkat med arbetsmarknadens parter.

Regeringsuppdraget om metodutveckling av myndighetsgemensam kontroll redovisar vi utanför årsredovisningen. Vi har dock kort sammanfattat uppdragets resultat för 2019 här. På samma sätt har vi kort redogjort för uppdraget om lokalisering av verksamhet till Mölndal som vi redovisade tidigare under 2019.

Vi samordnar regeringsuppdraget om metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet

Under åren 2018–2020 har åtta myndigheter ett gemensamt regeringsuppdrag att utveckla metoder för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Arbetsmiljöverket samordnar detta arbete. Syftet är att bidra till en ekonomisk och social hållbarhet, och ett sunt arbetsliv.

Det utvecklingsarbete som vi tillsammans påbörjade under 2018 har fortsatt under 2019. Vi har bland annat

- genomfört gemensamma analyser av förekomsterna av fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet
- skrivit en lägesrapport
- utvecklat gemensamma kriterier för myndighetssamverkan.

Genom de gemensamma analyserna och kriterierna, har vi uppnått en ökad träffsäkerhet i våra urval av branscher och besöksvärda arbetsplatser. Vi kan dock konstatera att gällande sekretessregler i många fall utgör hinder för utbyte av information mellan myndigheterna, vilket leder till svårigheter att på bred myndighetsgemensam front komma åt förekomsterna fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet.

Inom ramen för regeringsuppdraget genomför vi också myndighetsgemensamma kontroller. Dessa redovisas i kapitlet *Inspektion – vi kontrollerar arbetsmiljön*.

Flytt av arbetet med myndighetsgemensam kontroll till Mölndal

Regeringen gav i januari 2018 Arbetsmiljöverket i uppdrag att lokalisera arbetet mot osund konkurrens till Mölndal. Utlokaliseringen skulle vara avslutad senast den 31 maj 2019. Vi bildade därför den nya avdelningen för myndighetsgemensam kontroll i Mölndal den 1 januari 2019. Sedan slutet av maj 2019 är den i full drift. Avdelningens primära uppgifter är att samordna vårt arbete mot fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet och att hantera frågor om utstationering. Vi har tidigare avrapporterat regeringsuppdraget utanför årsredovisningen.

- vidareutvecklat organisationsstrukturen i uppdraget (där det nu förutom en samordningsgrupp finns arbetsgrupper för analys, metodutveckling och kommunikation. Samtliga myndigheter hade under året representanter i alla grupper)

Medierna uppmärksammade arbetet mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet

Under året fick de myndighetsgemensamma nationella inspektionsinsatserna mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet stort utrymme i media.

Arbetsmiljöverkets företrädare fick större utrymme i medierapporteringen, vilket gjorde att arbetsmiljöaspekterna fick en mer framträdande roll i mediepubliceringen av myndighetsgemensamma kontroller.

Medierna har också visat ett relativt stort intresse för de rapporter om utstationering som Arbetsmiljöverket regelbundet tar fram.

Samarbete för sund konkurrens i EU och Norden

EU samarbetar mot odeklarerat arbete

Arbetsmiljöverket företräder Sverige i det europeiska forumet mot odeklarerat arbete, det vill säga arbete som inte deklarerar till ansvariga myndigheter, men som är lagligt i övrigt. Företag som bedriver odeklarerat arbete kan göra oskäligen vinster eftersom de inte betalar skatter och avgifter, och har i regel sämre arbetsvillkor för arbetstagare än andra företag.

Det europeiska forumet arbetar för att minska odeklarerat arbete i Europa, förbättra människors arbetsvillkor och främja rörlighet på den europeiska arbetsmarknaden. Detta gör vi genom att utbyta information och lära av varandras goda exempel. Vi arbetar också för att öka medvetenheten om odeklarerat arbete. Under 2019 genomförde det europeiska forumet två plenarmöten och ett antal temadagar, seminarier och arbetsgruppsmöten. Under åren 2019–2020 finns ett arbetsprogram, där forumet ska fokusera på sektorerna jordbruk, flyg, turism och hotell, restaurang och catering. Forumet eftersträvar ett helhetsperspektiv i de aktiviteter som genomförs.

Sverige arbetar i det europeiska forumet med att ta fram olika förslag och påverka forumets inriktning. Forumets beslut stämmer ofta väl överens med de behov som svenska myndigheter har uttryckt när vi har träffat dem vid myndighetssamverkan om de utmaningar som finns kring sund konkurrens.

Arbetsmiljöverket är också tillsammans med Polismyndigheten representerat i det europeiska samarbetet för att motverka människohandel, människoexploatering och arbetskraftsexploatering. Samarbetet leds av EU:s byrå för brottsbekämpning, Europol, och har under 2019 lett till en myndighetsgemensam aktivitet i Sverige riktad mot skönhetsbranschen.

Stärkt nordiskt-baltiskt samarbete med EU-stöd

Tack vare ett EU-finansierat projekt som löper under hela 2019 och halva 2020 har det nordisk-baltiska samarbetet under året varit betydande. Arbetsmiljöverket leder projektet som syftar till att motarbeta odeklarerat arbete, och förstärka ländernas förmåga och vilja att samarbeta över gränserna. Projektets organisation består av en styrgrupp och arbetsgrupper för kommunikation, inspektion, analys och effektutvärdering. Projektet samarbetar även med sociala parter och andra myndigheter. Projektgruppen har under året bland annat

- gemensamt kommunicerat mot avsändare och mottagare av utstationerade arbetstagare
- haft inspektörsutbyten för att dela kunskaper och erfarenheter
- tagit fram ett analys- och effektutvärderingsverktyg.

Arbetsmiljöverket har varit aktivt i projektet, både i det strategiska och det operativa arbetet, vilket är naturligt eftersom vi leder arbetet. Vår bedömning är att det är ett framgångsrikt projekt och att länderna har lärt mycket av varandra.

Utstationerade arbetstagare

En utstationerad arbetstagare skickas från sitt hemland av sin arbetsgivare, som har avtalat om tjänster med en uppdragsgivare i ett annat land. Den utstationerade arbetstagaren ska alltså utföra tjänster i ett annat land under en begränsad tid.

Arbetsmiljöverket är Sveriges förbindelsekontor för utstationeringsfrågor. I uppdraget ingår att tillhandahålla information om de arbets- och anställningsvillkor som gäller vid utstationering i Sverige. Det gör vi på vår webbplats på fyra språk – svenska, engelska, tyska och polska. Vi publicerar också kontaktuppgifter till arbetsmarknadens parter samt de kollektivavtal för utstationerade, som arbetstagarorganisationerna skickar till oss på vår webbplats. Arbetsmiljöverket förvaltar ett register där arbetsgivarna ska anmäla sina utstationerade arbetstagare. Registret är tillgängligt för alla via vår webbplats. På webbplatsen publicerar vi också månadsvis statistik från registret samt en årsrapport.

Arbetsmiljöverket är också behörig myndighet för utstationeringsfrågor och kan därför begära bistånd av en annan behörig myndighet inom Europeiska samarbetsområdet, EES. Vi ska på motsvarande sätt lämna bistånd till andra behöriga myndigheter inom EES. Det innebär att vi bland annat lämnar information, gör registerkontroller, inspektioner och utredningar när det gäller utstationering. Myndigheterna kommunicerar genom EU-kommissionens digitala informationssystem för den inre marknaden, IMI. Under året har vi tagit emot 22 förfrågningar inklusive en begäran om inspektion, gällande utstationering från Lettland. Själva har vi gjort 9 förfrågningar.

Förfrågningar i informationssystemet för den inre marknaden (IMI)

År	2019	2018	2017
Inkomna förfrågningar	22	28	22
Ställda förfrågningar	9	39	4

Källa: IMI

Antalet ställda frågor i systemet har minskat under 2019 genom ett ökat användande av offentliga register inom EU.

Europeiskt samarbete om utstationerade arbetstagare

Det europeiska samarbetet om utstationering är viktigt för en gemensam, väl fungerande arbetsmarknad. Vi har under året medverkat i EU-kommissionens expertkommitté för utstationering av arbetstagare, vars uppgift framförallt är att främja utbyte av erfarenheter, rutiner och information mellan medlemsstaterna, samt att utreda svårigheter vid tillämpningen av utstationeringsreglerna. Under höstens möte belystes framförallt EU-kommissionens rapport om medlemsstaternas tillämpning av det så kallade tillämpningsdirektivet, och det fortsatta arbetet med spridning av information till utstationerade företag och arbetstagare. Vi har dessutom under året fortsatt vårt deltagande i EU-projektet Eurodetachment – ett projekt som bland annat innehållit erfarenhets- och kunskapsutbyte genom inspektioner och seminarier.

Samråd och samverkan med arbetsmarknadens parter

Alla parter i den svenska modellen behöver bidra för att fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet ska minska. Arbetsmiljöverket samråder och samverkar därför brett med arbetsmarknadens parter när det gäller ordning och reda på arbetsmarknaden. Förutom centrala samråd kring frågorna, har vi under året arrangerat ett intressentmöte med arbetsmarknadens parter om utstationering.

Vi har också drivit ett pilotprojekt vid en av myndighetens regioner tillsammans med representanter från arbetsmarknadens parter och branschorganisationer inom bygg, transport, restaurang och grön näring. Syftet med pilotprojektet är att tillsammans ta fram indikatorer på osund konkurrens, och att samtala om vad arbetsmarknadens parter

och branscherna själva kan göra. I projektet lämnade vi också information om vägarna in till myndigheterna för tips och anmälningar. Projektet löper vidare under 2020.

Statsbidrag till arbetsmarknadens parter

Arbetsmiljöverket har under året prövat ansökningar, och betalat ut statsbidrag, enligt förordning (2018:1404) om statsbidrag till arbetsmarknadens parter för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter, i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelser i arbetslivet. Tio ansökningar kom in 2019 och vi betalade ut bidrag till fem av organisationerna. Vi betalade ut hela summan som var 3 miljoner kronor.

Vi bedömer att intresset från arbetsmarknadens parter att få ta del av statsbidraget var stort samt att bidraget har kommit till god nytta. Bland annat har Sveriges byggindustrier, numera Byggföretagen, och Byggnads med stöd av statsbidraget fortsatt sin satsning för att åstadkomma en sund konkurrens på Sveriges byggarbetsplatser.

Inspektion – vi kontrollerar arbetsmiljön

Vi kontrollerar att arbetsgivare och andra skyddsansvariga lever upp till arbetsmiljöreglerna och kontinuerligt förbättrar arbetsmiljön för kvinnor och män, flickor och pojkar. Vi ansvarar också för marknadskontroll av vissa produkter som finns på den svenska marknaden.

Vi genomför både *planerad* och *händelsestyrd* tillsyn. Den *planerade* tillsynen gör vi med utgångspunkt i arbetsmiljörisk och risk för att aktörer medvetet bryter mot regelverket. Den *händelsestyrda* tillsynen gör vi med anledning av

- dödsolyckor
- allvarliga olyckor och allvarliga tillbud
- skyddsombuds begäran om att vi ska ingripa
- arbetsgivares begäran om att vi ska ingripa, efter att skyddsombud stoppat arbete
- inkomna tips
- inkomna arbetstagares anmälan

Den planerade tillsynen utgjorde 2019 45 procent av vår totala tillsynstid. Den händelsestyrda tillsynen utgjorde 55 procent.

Olika typer av förrättningar

Med samlingsnamnet *förrättning* menar vi olika typer av besök som en arbetsmiljöinspektör gör i tillsynen av en arbetsplats. De allra flesta förrättningar är *inspektioner*. Andra typer av förrättningar är *information*, *samverkan* och *yrkeshygieniska mätningar*. Samverkan är bland annat när vi tillsammans med andra myndigheter förbereder oss inför myndighetsgemensamma kontroller. Ett exempel på förrättning i form av information, är de insatser som vi har riktat till den högsta politiska ledningen i kommuner och regioner. Den informationsinsatsen var ett första steg i årets tillsyn av systematiskt arbetsmiljöarbete i politikerstyrda organisationer.

Vi genomför planerad tillsyn

Vi planerar och prioriterar vår tillsyn baserat på styrning från regeringen som vår instruktion, regeringens arbetsmiljöstrategi för 2016–2020,

vårt årliga regleringsbrev och andra uppdrag vi får av regeringen. Initiativ från den europeiska arbetsmiljöbyrå, EU-Osha, påverkar också vår planering.

Enligt vår instruktion ska vi planera tillsynen främst med utgångspunkt i analyser av arbetsmiljörisk, och risk för att aktörer medvetet bryter mot regelverket – ett riskbaserat urval. Med regeringens styrning som ett ramverk gör vi sedan vår analys utifrån följande underlag:

- Den officiella statistik för arbetsskador och arbetsmiljö som Arbetsmiljöverket ansvarar för.
- De tips och arbetstagares anmälan som kommit in till Arbetsmiljöverket.
- Statistik i form av risker som vi har identifierat och krav som vi har ställt i samband med genomförda inspektioner.
- Den omvärldsanalys som vi gör inom avdelningen för inspektion och inom myndigheten.

I första steget använder vi dessa olika informationskällor till att fastställa vilka arbetsmiljörisker som är vanligast förekommande. I andra steget tittar vi på var de riskerna finns, i vilka branscher. Utifrån det bestämmer vi sedan vilka arbetsgivare vi ska besöka. Vi tar även med i beräkningen vilka tillsynsaktiviteter som redan pågår, och vilka vi har avslutat. Utifrån det beslutar vi vilka tillsynsaktiviteter vi ska genomföra.

Avslutade planerade tillsynsaktiviteter 2019

Psykosocial arbetsmiljö inom äldreomsorgen

Under perioden 2016–2018 hade vi ett regeringsuppdrag om tillsyn av psykosocial arbetsmiljö inom äldreomsorgen. Regeringen gav oss uppdraget i samband med arbetsmiljöstrategin för det moderna arbetslivet 2016–2020, och vi slutrapporterade uppdraget i början av 2019. Vi valde dock att fortsätta tillsynsaktiviteten under ytterligare ett år och avslutade den i december 2019. I den här tillsynsaktiviteten samverkade vi med Försäkringskassan.

Syftet med tillsynen var att bidra till att minska den höga sjukfrånvaron, antalet arbetssjukdomar, belastningsskador och arbetsolyckor bland personalen i äldreomsorgen, både på äldreboenden och inom hemtjänsten. Enligt uppdraget skulle vi särskilt beakta ett genusperspektiv. Vi ställde krav på förbättringsåtgärder på 84 procent av de arbetsgivare vi besökte, vilket är en förhållandevis hög siffra. Tillsynsaktiviteten pågick under perioden 2017-2019.

Vi identifierade följande förbättringsområden:

- Rutiner för introduktion och kompetensutveckling för arbetstagare, bland annat när det gäller belastningsergonomi och andra faktorer som påverkar arbetsmiljön.
- Dokumentation och skriftliga rutiner kring riskbedömningar.
- Riskbedömning gällande chefers arbetsmiljö.
- Kraven i arbetet ska vara anpassade efter resurserna.
- Arbetstagare ska känna till vilka arbetsuppgifter de ska utföra, vilket resultat som ska uppnås och om arbetet ska utföras på ett särskilt sätt.
- Arbetsgivare ska ge stöd till arbetstagare för att de ska kunna prioritera vid resurs- och tidsbrist.

Vi bedömer att vi med den här tillsynsaktiviteten har bidragit till att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet inom äldreomsorgen genom att påtala förbättringsområden för arbetsgivare att arbeta vidare med. Vi bedömer även att vi har bidragit till ett ökat genusmedvetande i arbetsmiljöarbetet. Vi har även utvecklat bra former för att samverka med Försäkringskassan. Vi bedömer därför att tillsynsaktiviteten har uppfyllt sitt syfte och mål.

Förrättningar om psykosocial arbetsmiljö i äldreomsorgen 2017-2019

Antal besökta arbetsställen	Antal förrättningar	Andel arbetsgivare som fått krav
898	1 872	84 %

Källa: Ines

Kemi- och processintensiva företag

Vi har, under perioden 2015–2019, inspekterat kemi- och processintensiva företag som hanterar explosiva, brandfarliga och giftiga kemiska ämnen, och där det finns risk för att allvarliga kemikalieolyckor drabbar anställda.

Syftet med tillsynsaktiviteten var att genom inspektioner bidra till att företagen uppmärksammar de risker som kan orsaka allvarliga olyckor ur ett helhetsperspektiv.

De genomförda inspektionerna visar att de undersökningar och riskbedömningar som arbetsgivarna har gjort, ofta inte uppfyller de krav som vi ställer i våra föreskrifter. Resultatet visar att arbetsgivare behöver mer kunskap kring arbetsmiljöregler.

Vi identifierade främst följande förbättringsområden:

- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Kemiska arbetsmiljörisker
- Användning av arbetsutrustning och maskiner
- Användning och kontroll av trycksatta anordningar
- Organisatorisk och social arbetsmiljö

Vi bedömer att vi genom våra inspektioner har ökat kännedomen om arbetsmiljöreglerna vid dessa företag och arbetsställen. Vi har även spridit våra erfarenheter till andra verksamma inom området.

Förrättningar, kemi- och processintensiva företag 2015-2019

Antal besökta arbetsställen	Antal förrättningar	Andel arbetsgivare som fått krav
487	1 426	83 %

Källa: Ines

Friska arbetsplatser hanterar farliga ämnen på ett säkert sätt, EU-kampanj 2018-2019

EU:s arbetsmiljöbyrå, EU-Osha, genomför årligen en arbetsmiljökampanj där fler än 30 länder deltar. Temat för kampanjen under 2018-2019 var "Friskare arbetsplatser hanterar farliga ämnen på ett säkert sätt". Under 2019 besökte vi cirka 1 800 arbetsställen inom ramen för kampanjen.

Vi identifierade främst följande förbättringsområden:

- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Medvetenhet kring risker som mjöl- och trädamm och avgaser
- Kännedom om hygieniska gränsvärden och risker med kemiska ämnen

Vi har även, tillsammans med det svenska nätverket kopplat till EU-Osha, under 2018 och 2019 genomfört en seminarier serie för skyddsombud. Syftet var att öka kunskapen om hur de kan använda sig av informationen från Reach i sitt arbetsmiljöarbete. Reach är en EU-förordning som reglerar registrering, utvärdering, tillstånd och begränsningar av kemiska ämnen. Vid utvärderingen av de tre seminarier vi genomförde under 2019 svarade 95 procent av drygt 230 deltagare att de fått ökade kunskaper om kemiska hälsorisker.

Förrättningar EU-kampanj 2018-2019

Antal besökta arbetsställen	Antal förrättningar	Andel arbetsgivare som fått krav
3 656	5 055	81 %

Källa: Ines

Vi genomför händelsestyrd tillsyn

Skyddsombud begärde vårt ingripande

Under 2019 begärde skyddsombud vid drygt 700 tillfällen att vi skulle ingripa enligt 6 kap. 6a § arbetsmiljölagen. Det är fler än året innan, då antalet var cirka 500. Dessa ärenden är ofta komplexa, och rör ofta större organisationer, ofta inom offentlig sektor. Det är vanligt att skyddsombuds begäran handlar om

- bristande riskbedömningar
- hot och våld
- stress.

Likt tidigare år dominerade under 2019 branscherna

- vård och omsorg
- utbildning
- offentlig förvaltning.

Antal begäran enligt 6 kap. 6 a § och antal förrättningar

År	2019	2018	2017
Begäran enligt 6 kap. 6 a §	719	535	715
Förrättningar	382	352	403

Källa: Ines och Public

Arbetsgivare begärde vårt ingripande efter skyddsombudsstopp

Om det finns en omedelbar och allvarlig fara för arbetstagares liv eller hälsa, har skyddsombud rätt att avbryta arbetet enligt 6 kap. 7 § arbetsmiljölagen. Om arbetsgivaren inte instämmer i bedömningen ska arbetsgivaren ta kontakt med Arbetsmiljöverket, så beslutar vi om arbetet ska fortsätta att vara avbrutet eller inte.

Under 2019 dominerade branscherna

- bygg och anläggning
- vård och omsorg
- transport och magasinering.

Anledningen till att skyddsombuden avbryter arbetet varierar, men vanligt förekommande är att stopp inom vård och omsorg gäller hot och våld. Inom bygg- och anläggningsbranschen gäller de flesta skyddsombudsstoppen farliga maskiner eller annan arbetsutrustning.

Antal begäran enligt 6 kap. 7 § och antal förrättningar

År	2019	2018	2017
Antal begäran	86	61	93
Antal förrättningar	42	38	44

Källa: Ines och Public

Anmällda allvarliga olyckor och anmällda allvarliga tillbud

Arbetsgivaren ska anmäla dödsolyckor, allvarliga arbetsolyckor och allvarliga tillbud till Arbetsmiljöverket enligt kraven i 3 kap. 3a § arbetsmiljölagen.

Flest anmälningar under 2019 kom från branscherna

- transport
- vård och omsorg
- utbildning.

Anmälningarna inom dessa branscher gäller ofta

- personfall
- fordon
- hot.

Antalet anmälda händelser enligt 3 kap. 3 a § ökade något mellan 2018 och 2019. Vi gjorde även fler förrättningar till följd av anmälan jämfört med 2018.

Det stora antalet anmälningar ställer höga krav på prioritering. När vi ingriper är vårt fokus att få arbetsgivaren att förebygga liknande händelser. Det kan också bli fråga om att lämna underlag till polis och åklagare för att de ska ta ställning till om det kan röra sig om ett arbetsmiljöbrott.

Antal anmälda allvarliga olyckor och allvarliga tillbud enligt 3 kap. 3a§ och antal förrättningar

År	2019	2018	2017
Antal anmälningar	19 655	19 540	18 359
Antal förrättningar	3 185	3 042	2 324

Källa: Ines och Eskada

Tips och arbetstagares anmälan

Ett tips är när någon som inte är anställd på en arbetsplats uppmärksammar Arbetsmiljöverket på ett möjligt arbetsmiljöproblem på en arbetsplats. En *arbetstagares anmälan* kommer från en arbetstagare som vill anmäla arbetsmiljöproblem på sin egen arbetsplats. Arbetstagares anmälan är skyddade av sekretess, vilket gör att vi sällan genomför en inspektion eller kontakter arbetsgivaren direkt utifrån den anmälan som kommit in. Vi försöker däremot inkludera signaler från arbetstagares anmälningar i pågående tillsynsaktiviteter. Vi tar även med dem i beräkningen när vi prioriterar våra urval och planerar kommande förrättningar.

Tipsen gäller i huvudsak arbetsmiljörisker som fall, asbest och risker som rör föreskrifterna om arbetsplatsens utformning. Arbetstagares anmälan gäller, i över 50 procent av fallen, risker som rör den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Både antalet tips och antalet förrättningar till följd av tips har ökat sedan 2018. Antalet tips har inte särredovisats i statistiken förrän år 2018.

Antal tips och antal arbetstagares anmälan

År	2019	2018	2017
Antal tips	5 619	4 116	-
Antal arbetstagares anmälan	4 746	4 012	3 588

Källa: Nilex och Public

Vi genomför tillsyn för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet

För att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, genomför vi planerade myndighetsgemensamma kontroller. Kontrollerna har under 2019 främst riktats mot branscherna

- bygg- och anläggning
- restaurang
- skönhet
- tvätt och reparationer av motorfordon.

Vid en majoritet av kontrollerna hittade vi brister som ledde till krav på åtgärder samt förbud mot fortsatt arbete. I många fall ledde kontrollerna dessutom till sanktionsavgifter.

Myndighetsgemensamma kontroller och antal föreläggande, förbud och sanktionsavgifter

År	2019	2018
Antal kontroller	1 833	1 127
Antal förelägganden och förbud	245	145
Antal sanktionsavgifter	208	134

Källa: Ines och Public

Vi genomför också egen händelsestyrd tillsyn på området. Den har främst riktat sig mot fallrisker, asbesthantering och arbetstid. Antalet egna förrättningar ökade under 2019 till 983 stycken jämfört med 589 stycken 2018.

För år 2017 har vi inte statistik som sårredovisar de myndighetsgemensamma kontrollerna från våra egna förrättningar. Det totala antalet förrättningar 2017 inom området var 502 stycken.

Antal förrättningar – fler även i år

Antalet förrättningar har ökat, bland annat eftersom vi 2019 hade fler utbildade inspektörer i arbete än tidigare. De inspektörer som vi rekryterade 2015–2018 är nu mer erfarna och kan arbeta ännu mer självständigt. Under 2019 rekryterade vi dessutom endast ett fåtal nya inspektörer, vilket frigjorde tid för fler förrättningar.

Antalet förrättningar som varje heltidsarbetande inspektör (en årsarbetskraft) i genomsnitt har genomfört under ett år, har också ökat något under 2019. Vi bedömer att även den ökningen beror på att vi har en mer erfaren inspektörskår än föregående år. Vi börjar även se effekterna av de förändringar i vår interna i vår interna styrning som vi har infört under de senaste åren under de senaste åren. Förändringarna har lett till en ökning av den andel av arbetstiden som varje arbetsmiljöinspektör lägger på förrättningar.

Kostnaden för det totala antalet förrättningar har ökat med cirka 14 miljoner kronor jämfört med 2018, vilket i huvudsak beror på att vi har genomfört nästan 1 300 fler förrättningar.

Antal förrättningar och kostnader

År	2019	2018	2017
Totalt antal förrättningar	28 429	27 154	22 010
varav inspektioner	27 715	26 602	21 177
Antal förrättningar per arbetsmiljöinspektör	107	105	97
Total kostnad, tusental kronor	214 608	200 609	170 225
Styckkostnad, kronor	7 549	7 388	7 735

Källor: Ines och Agresso

I kategorin inspektion ingår även uppföljningsinspektioner och myndighetsgemensamma kontroller.

De branscher som vi inspekterade mest under 2019 är desamma som under 2018

- bygg och anläggning
- tillverkning
- handel
- vård och omsorg
- hotell och restaurang

Förelägganden, förbud, åtalsanmälningar, sanktionsavgifter och viten

Om arbetsgivarna inte uppfyller de krav vi ställer kan vi

- kräva att de rättar till bristerna (föreläggande)
- förbjuda viss hantering eller viss verksamhet (förbud)
- anmäla arbetsgivaren till åklagare, i samband med arbetsplatsolyckor, vilket vi som regel gör om vi misstänker arbetsmiljöbrott (åtalsanmälan)
- påföra en sanktionsavgift
- ansöka om vitesutdömande från förvaltningsrätten.

Antal förelägganden, förbud, åtalsanmälningar, uttagna sanktionsavgifter och ansökningar om vitesutdömanden 2017-2019

År	2019	2018	2017
Förelägganden och förbud	1 806	1 469	1 002
Åtalsanmälningar	199	161	176
Uttagna sanktionsavgifter	1 551	1 134	775
Ansökan om vitesutdömanden (förvaltningsrätten)	89	66	48

Källa: Public

Vi ser att antalet förelägganden, förbud, sanktionsavgifter och utdömda viten har fortsatt att öka under 2019. Det beror bland annat på följande faktorer:

- Många av de inspektörer som anställts under senare år nu är utbildade och bidrar till ett ökat antal ärenden.
- Vi har effektiviserat vår interna process för ärendehantering, genom ett effektivare samarbete mellan inspektör, jurist och beslutsfattare.
- Arbetet mot fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet har inneburit att vi har utfört tillsyn på arbetsplatser där regler som är kopplade till sanktionsavgifter är vanliga, till exempel inom byggbranschen.

Vi fick under 2019 in 68 domar och beslut i överklagningsärenden från förvaltningsdomstolar, kammarrätter och Högsta förvaltningsdomstolen.

Åtalsanmälningar vid misstänkta arbetsmiljöbrott

Arbetsmiljöverket har under året fortsatt att samverka med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten för att ta fram gemensamma rutiner för maximalt 18 månaders handläggningstid för dödolyckor och allvarliga arbetsolyckor. Syftet är att få en så effektiv hantering som möjligt av dödsolyckor och allvarliga arbetsplatsolyckor. Myndigheterna har även samverkat på regional nivå, bland annat genom olika utbildningsinsatser. Vi har också tagit fram en åtgärdskalender för att skapa bättre möjligheter för första polispatrull på plats efter en allvarlig olycka att göra ett bra arbete.

Sanktionsavgifter

Vanliga orsaker till att vi beslutade om sanktionsavgifter 2019 var

- obesiktade trycksatta anordningar
- att arbetstagare saknade fallskydd
- att arbetstagare saknade trucktillstånd.

De branscher som fick flest sanktionsavgifter under året är bygg, handel och tillverkning. De ärenden som går till domstol ger i de flesta fall Arbetsmiljöverket rätt att ta ut begärd avgift.

Marknadskontroll och produktsäkerhet

Arbetsmiljöverkets marknadskontroll av produkter är viktig eftersom bristfälliga produkter utgör riskkällor. Vi utför marknadskontroll av produkter som finns på den svenska marknaden, och vi är ansvariga för sex olika produktområden

- maskiner
- personlig skyddsutrustning
- enkla tryckkärl
- utrustningar för explosionsfarlig miljö
- tryckbärande anordningar
- produkter som inte omfattas av harmoniserad EU-lagstiftning.

Arbetsmiljöverket har även ansvar för säkerheten hos maskiner och tryckbärande anordningar som används av konsumenter.

Ny metod för omvärldsbevakning och marknadsanalys

Vi har utvecklat en ny metod för omvärldsbevakning och marknadsanalys för att få en bättre bild av produktflöden, trender och farliga produkter på den svenska marknaden. Vi har bland annat analyserat importstatistik från Tullverket och arbetsskadestatistik. Analyserna pekar bland annat på att truckar, transportband och maskiner på fordon ofta är inblandade i olyckor. En analys av anmälda arbetssjukdomar visar även att exponering för vibrationer är en stor riskfaktor. Som ett resultat av utvecklingsarbetet har vi kunnat vara mer proaktiva och offensiva i planeringen av det kommande året.

Vi genomför proaktiv och reaktiv marknadskontroll

Vi genomför både proaktiv och reaktiv marknadskontroll. Vår marknadskontroll under 2019 var i stor utsträckning reaktiv. Vi agerade på anmälningar om farliga produkter, signaler i samband med informationsutbyte inom EU, inkomna tullärenden och erfarenheter från vår övriga inspektionsverksamhet. Exempelvis hanterade vi ett flertal tullärenden som gällde bristfälliga tryckkokare.

Under 2019 genomförde vi följande inom den proaktiva marknadskontrollen:

- Marknadskontroll av elcyklar som resulterade i ett 15-tal ärenden om formella brister, som vi drev vidare mot tillverkarna. I de flesta fall valde tillverkarna att rätta till bristerna.
- Tillsammans med Boverket slutförde vi ett proaktivt marknadskontrollprojekt av garageportar. Vi konstaterade att samtliga portar uppfyllde de formaliakrav som gäller utifrån maskindirektivet.
- Marknadskontroll av slakterilinjor som visade på ett flertal brister. Samtliga tillverkare valde att vidta frivilliga åtgärder.

Effektiv marknadskontroll – viktiga domstolsbeslut

I det tidigare marknadskontrollprojektet om industrihjälm beslutade Arbetsmiljöverket om försäljningsförbud och återkallelse av en produkt. Tillverkaren överklagade beslutet till domstol. I slutet av 2019 avgjorde förvaltningsrätten ärendet, där domstolen i huvudsak gick på vår linje. Detta beslut är viktigt eftersom det ger oss stöd bland annat när vi ställer krav på tydliga, läsbara och förståeliga instruktioner till användarna.

Förvaltningsrätten avslog även under 2019 ett överklagande av Arbetsmiljöverkets beslut gällande skydd av komprimatorer. Det rörde komprimatorer som är vanliga vid komprimering av kartonger och emballage. Beslutet slår fast att det är tillverkarens ansvar att förse komprimatorer med bättre skydd mot klämrisker.

Marknadskontroll 2019–2017

Produktområde	2019		2018		2017	
	Kontrollerade produkter	Produkter med brist	Kontrollerade produkter	Produkter med brist	Kontrollerade produkter	Produkter med brist
Maskiner	199	84	116	56	133	71
Enkla tryckkärl och tryckbärande anordningar	24	16	27	12	2	2
Utrustningar för explosionsfarlig miljö	0	0	2	0	0	0
Personlig skyddsutrustning	92	58	35	19	63	49
Produkter som inte omfattas av harmoniserad EU-lagstiftning	14	2	5	2	15	0
Totalt antal kontrollerade produkter	329	160	185	89	213	122

Källa: Marko

Analys – vi ökar vår kunskap

Analysverksamheten är central för Arbetsmiljöverkets verksamhet. Vi arbetar ständigt för att öka kunskapen om vad som skapar ohälsa på våra arbetsplatser, vad som skapar friska arbetsplatser och vad som orsakar tillbud, arbetsolyckor och annan ohälsa. Inom analysverksamheten tar vi också fram och bearbetar statistik.

I det här kapitlet redovisar vi även hur vi samråder med arbetsmarknadens parter, samverkar med andra myndigheter och arbetar inom EU.

Vi har nationellt ansvar för arbetsskade- och arbetsmiljöstatistik

Arbetsmiljöverket har regeringens uppdrag att ansvara för den officiella statistiken inom arbetsskade- och arbetsmiljöområdet. Vi samlar in och analyserar information om arbetsolyckor och arbetssjukdomar som bygger på anmälda arbetsskador till Försäkringskassan enligt Socialförsäkringsbalken. Arbetsskadestatistiken 2018 publicerades i juni 2019. I oktober 2019 påbörjades insamlingen till Arbetsmiljöundersökningen 2019. Analys av statistiken ligger till grund för våra beslut om vilken inriktning och prioritering våra insatser ska ha.

Statistik till internationella organ

I det nationella uppdraget ingår att, enligt EU-förordningen 349/2011, leverera statistik till EU:s statistikkontor, Eurostat, över arbetsolyckor med fler än tre sjukdagar. På försök levererade vi under året även statistik över godkända arbetssjukdomar till Eurostat. För denna statistik saknas än så länge specifik EU-lagstiftning. Vi samarbetar med Försäkringskassan och Statistiska centralbyrån när vi levererar statistik till Eurostat. Den levererade arbetsskadestatistiken från medlemsländerna finns tillgänglig på Eurostats hemsida.

Vi levererar även statistik till Internationella arbetsorganisationen (ILO). 2019 efterfrågades uppgifter om antal inspektioner.

Publicerad information om statistik och förfrågningar om statistik

Under 2019 publicerade vi följande:

- En rapport om arbetsskador, *Arbetsskador 2018*, som bygger på arbetsskadeanmälningar som enligt socialförsäkringsbalken kommit in till Försäkringskassan.
- Sex informationsblad i serien *Korta arbetsskadefakta* som kortfattat och översiktligt belyser arbetsmiljöstatistik för ett yrke, en bransch eller ett specifikt arbetsmiljöproblem. Informationsbladen använder vi bland annat i samband med aktiviteter och kampanjer. 2019 handlade bladen bland annat om hot och våld, organisatoriska och sociala arbetsmiljöproblem och unga i arbete.

Under 2019 ökade förfrågningarna till oss om sammanställd statistik om arbetsskador och inspektionsverksamheten från 1 050 till 1 550 stycken. Två tredjedelar var externa förfrågningar, varav massmedia stod för hälften. Övriga var interna förfrågningar. Arbetsmiljöverkets statistik är mycket efterfrågad, och används av såväl forskare som av arbetsmarknadens parter, politiker och media. Efterfrågan har ökat stadigt de senaste åren. Vår bedömning är att den officiella statistiken upplevs som tillförlitlig och av hög kvalitet. Vår statistik används som underlag, när till exempel politiker eller journalister vill ge en bild av tillståndet i svensk arbetsmiljö. Statistiken kan följas under decennier bakåt i tiden, vilket också ger underlag för analyser av långsiktiga förändringar i arbetsmiljön, både i den fysiska och den organisatoriska och sociala. Den officiella statistiken spelar även en viktig roll i Arbetsmiljöverkets egen verksamhet, som kunskapsbas och som underlag för beslut om verksamhetens inriktning.

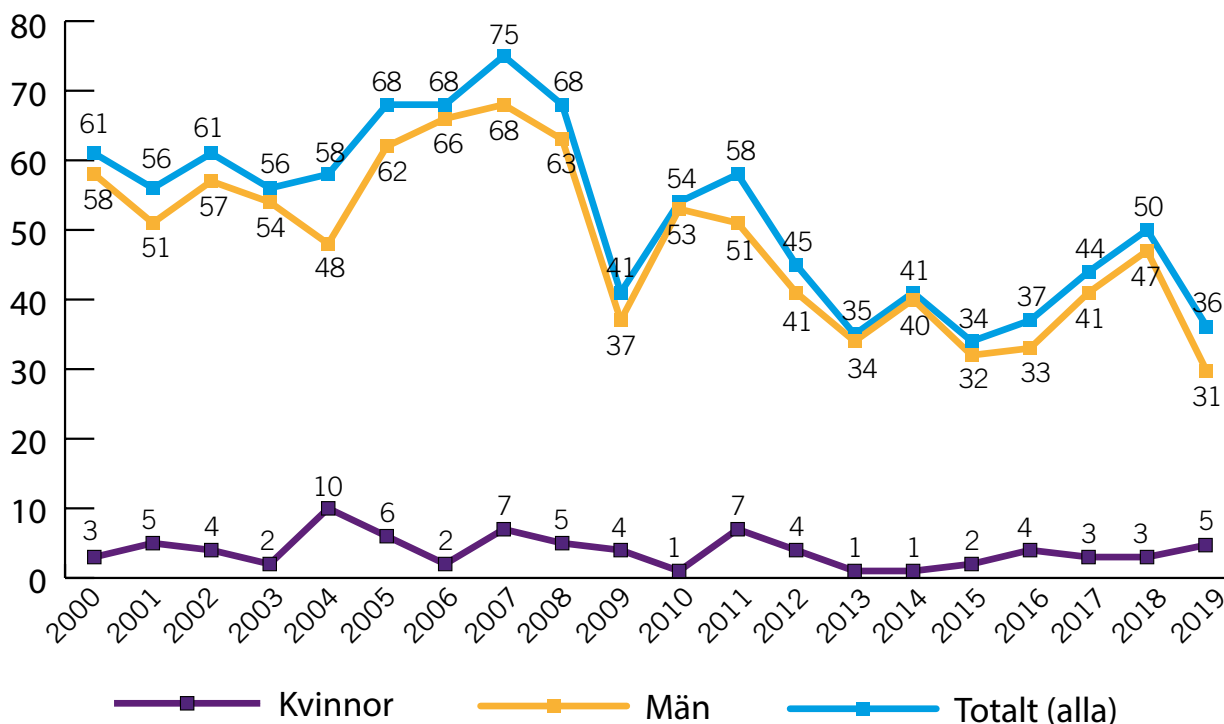
Arbetsolyckor med dödlig utgång

Preliminära siffror visar att antal dödsolyckor i arbetet under 2019 ser ut så här:

- 36 arbetsolyckor med dödlig utgång i den svenska arbetskraften, fördelat på 31 män och 5 kvinnor (2018 var siffran 50 stycken)
- 10 arbetsolyckor med dödlig utgång bland personer som inte räknas in i den svenska arbetskraften, (till exempel anställda i utländska företag, personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, elever eller interner på fängelse).

Av de 36 dödsolyckorna i den svenska arbetskraften var 34 arbetstagare och 2 egenföretagare. Könsskillnaden hänger samman med att betydligt fler män än kvinnor arbetar i de mest olycksdrabbade branscherna, exempelvis inom byggverksamhet, transportbranschen och inom jord- och skogsbruk. Av de 10 dödsolyckorna som inte ingår i den svenska arbetskraften, var 7 personer anställda i utländska företag som har sitt säte i andra länder än Sverige. De dödsfallen redovisas i arbetsskadestatistiken i det land där den drabbade är försäkrad.

Antal dödsolyckor i arbete bland arbetstagare och egenföretagare 2000–2019 fördelat på kön

Källa: AV/ISA

Statistik om antalet arbetsskador

I januari varje år gör vi en uppskattning av antalet anmälda arbetsskador under det gångna året. Det är viktigt att poängtera att det är preliminära siffror. Eftersom statistiken är baserad på vilket år skadan inträffade, kan det fortsätta att komma in anmälningar under våren. Först i slutet av maj presenterar vi slutgiltiga siffror för 2019.

Preliminärt kan vi se att

- mellan 2018 och 2019 ökade antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro, från cirka 37 500 till 40 100 anmälningar. Cirka 58 procent av anmälningarna av arbetsolyckor med sjukfrånvaro berörde män och 42 procent kvinnor.
- antalet anmälda arbetssjukdomar ökade enligt preliminära uppgifter mellan 2018 och 2019 från cirka 9 200 till 11 000 anmälningar. Ökningen av anmälda arbetssjukdomar var procentuellt 16 procent för män och 22 procent för kvinnor. Cirka 63 procent av anmälningarna av arbetssjukdom år 2019 gällde kvinnor och 37 procent gällde män.

Från 2010 till 2019 har antalet anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro respektive utan sjukfrånvaro ökat. För anmälningar av olyckor till eller från arbete, och anmälningar av arbetssjukdomar finns ingen tydlig trend utan antalet varierar under perioden.

Nollvision - ingen ska dö till följd av sitt arbete

I sin arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016–2020 fastslår regeringen att det ska gälla en nollvision mot dödsolyckor i Sverige. Utifrån detta beslutade Arbetsmiljöverkets generaldirektör i början av 2019 om en strategi för vårt nollvisionsarbete. Vi har utgått från regeringens arbetsmiljöstrategi när vi formulerat vår nollvision: "Ingen ska behöva dö till följd av sitt arbete". Vi har även valt att inkludera dödsfall till följd av arbetssjukdomar.

I det inledande skedet av vårt nollvisionsarbete har vi valt att rikta arbetet mot dödsolyckor inom vissa riskfyllda områden. De områden vi har valt att fokusera på är

- arbetsfordon med mobila maskiner
- fall från höjd
- träd och djur
- vägmiljö.

Vi har sedan sommaren 2019 arbetat med regeringsuppdraget analys av dödsolyckor, som vi rapporterar utanför årsredovisningen. I analysen lägger vi särskilt fokus på omständigheter som föregått dödsolyckor.

Vi samlar även kunskap om vad som kan göras för att förebygga dessa olyckor och tar reda på framgångsfaktorer i andra branscher och länder. Målet med vårt arbete är att sprida kunskap till berörda intressenter som till exempel arbetsmarknadens parter, branschorganisationer och arbetsgivare. Vi vill också bidra till att dessa intressenter påbörjar eller förstärker egna insatser för att förebygga dödsolyckor.

Vi har under 2019

- genomfört flera möten med arbetsmarknadens parter kopplade till de mest drabbade branscherna
- anordnat ett större intressentmöte med fokus på transport- och byggbranschen
- samarbetat med andra myndigheter med koppling till de olycksdrabbade områdena, som exempelvis Transportstyrelsen och Trafikverket
- analyserat ett antal domar avseende dödsolyckor som hänt i arbetet
- anordnat ett seminarium om de rapporter som vi publicerade 2019 om arbetsrelaterad dödlighet i Sverige. Läs mer om rapporterna i kapitlet *Kommunikation - för god arbetsmiljö*.

Effektutvärdering – bättre arbetsmiljö för socialsekreterare efter inspektioner

Under 2019 slutförde Arbetsmiljöverket en effektutvärdering av den nationella tillsynen av arbetsmiljön för socialsekreterare i socialtjänsten som vi genomförde under åren 2015-2017. Vi genomförde tillsynen i 145 kommuner över hela landet, totalt var det 621 arbetsställen som fick besök från oss. I samband med inspektionerna 2015 till 2017 hade vi möten i kommunerna med förvaltningsledning, politiker och skyddsombud samt med socialsekreterare. Vid dessa tillfällen belyste vi brister i arbetsmiljön och ställde krav på förbättringar på alla de arbetsgivare som fick besök. Studien bygger på enkäter som socialsekreterarna och deras chefer har svarat på. Enkäterna skickades ut till landets samtliga kommuner vid två mättillfällen åren 2015 och 2017, direkt före och efter arbetsmiljöinspektionerna. I studien jämförs socialtjänsten i kommuner som inspekterades av Arbetsmiljöverket med de där ingen inspektion gjordes. Studien visar att Arbetsmiljöverkets tillsyn har bidragit till att förbättra socialsekreterarnas arbetsmiljö.

Gränsvärden för kemiska ämnen

Arbetsmiljöverket ingår i den Nordiska expertgruppen som tar fram så kallade kriteriedokument, som används som vetenskapligt underlag, för att sätta hygieniska gränsvärden för kemiska ämnen. Målsättningen är att fastställa vid vilken lufthalt ett kemiskt ämne skadar vår hälsa, till exempel genom att orsaka irritation, lungpåverkan, allergier och cancer. Dokumenten används även i arbetsskadeutredningar, av arbets- och miljömedicinska kliniker och av internationella aktörer inom området. Vanligen skriver utomstående forskare underlagen, som expertgruppen sedan diskuterar ett flertal gånger innan de godkänns. Dokumenten publiceras i skriftserien *Arbete och Hälsa*. Under 2019 fick expertgruppen i uppdrag, av de nordiska tillsynsmyndigheterna, att även granska de vetenskapliga rapporter från Europeiska kemikaliemyndigheten (ECHA) som utgör underlag för EU:s hygieniska gränsvärden.

Nordiska expertgruppen diskuterade och publicerade följande dokument 2019:

Status	Kriteriedokument från Nordiska expertgruppen
Diskuterade	• Oorganiska kloraminer • Yrkesmässig kemisk exponering och hjärt- och kärlsjukdom • Yrkesmässig kemisk exponering och kroniskt obstruktiv lungsjukdom • Riskbedömning och gränsvärdessättning för carcinogener • Reducerade syrenivåer
Godkända	• Oorganiska kloraminer • Yrkesmässig kemisk exponering och hjärt-kärlsjukdom
Publicerade	• Oorganiska kloraminer

Status	Vetenskapliga rapporter från ECHA
Remissvar inskickade	• Bly och blyföreningar • Diisocyanater

Vi arbetar inom EU

Sverige och Arbetsmiljöverket är en viktig och efterfrågad aktör i arbetsmiljöfrågor på internationell nivå, särskilt i EU-samarbetet. Vi medverkar i, och påverkar, EU:s lagstiftnings- och policyskapande arbete, och har en särskild ambition att synliggöra arbetsmiljöfrågornas internationella dimension. Utifrån dagens situation på den gemensamma europeiska arbetsmarknaden är det särskilt angeläget att, i samverkan med övriga medlemsländer, skapa ordning och reda på arbetsmarknaden, samt att på olika sätt verka för en god arbetsmiljö. Vi har ett flertal internationella kontakter inom olika forum där vi deltar, antingen i egenskap av myndighet, eller i egenskap av representant för Sverige. Det internationella arbetet är betydelsefullt för verksamheten och är i många fall nära integrerat med det nationella. Genom ett aktivt deltagande i det europeiska samarbetet påverkar vi även det nationella arbetsmiljöområdet positivt.

Uppskattat seminarium om organisatorisk och social arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket och Arbetsmarknadsdepartementet genomförde under året ett seminarium på temat organisatorisk och social arbetsmiljö. Seminariet var en av de aktiviteter som genomfördes inom ramen för EU-kommissionens meddelande om modernisering av EU:s lagstiftning och politik på arbetsmiljöområdet. EU-kommissionen var formell arrangör och huvudfokus var lagstiftning och tillsyn. Lärandeseminarier samlade experter och representanter från arbetsmiljömyndigheter i tio medlemsstater, samt representanter från EU-kommissionen, Europeiska arbetsmiljöbyrå, EU-kommissionens yrkesinspektionskommitté (SLIC) och arbetsmarknadens parter. Viktiga teman i diskussionerna var betydelsen av

- öppenhet om organisatoriska och sociala arbetsmiljörisker
- dialog mellan myndigheter och arbetsmarknadens parter
- ökad kunskap om organisatorisk och social arbetsmiljö hos chefer och arbetsgivare.

Som ett gott exempel presenterade Arbetsmiljöverket de svenska föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) och hur vi bedriver tillsyn utifrån föreskrifterna. Seminariet fick mycket höga betyg i den efterföljande deltagarundersökningen.

Andra aktiviteter inom EU under 2019

- EU:s yrkesinspektörskommitté (SLIC) startade för två år sedan en ny arbetsgrupp, EMEX (Emerging risks) med Sverige som ordförande. Arbetsgruppen har tagit fram tre vägledningar för inspektion med perspektiv på demografi och genus, belastningsbesvär och organisatoriska och sociala risker. Våren 2019 anordnade gruppen, med stöd av kommissionen, en tvådagars utbildning i Luxemburg, där 64 deltagare från 26 medlemsstater deltog. Syftet var att lansera framtagna guider, bidra till utveckling av ländernas inspektionsmetoder för

riskbedömningar inom nämnda områden och ge möjlighet till erfarenhetsutbyte. Utvärderingen efteråt var mycket positiv.

- Europeiska arbetsmiljöbyrå, EU-Osha lanserade 2014 ett treårigt forskningsprojekt, SESAME, för att identifiera effektiva och praktiska metoder för att förbättra arbetsmiljön i mikro- och småföretag. I oktober 2019 anordnade det svenska nätverket tillsammans med forskare, ett nationellt seminarium för att sprida resultaten och diskutera vad de innebär för olika aktörer. Seminariets tema var "Vad fungerar, för vem och i vilket sammanhang?". Utvärderingen av seminariet var mycket positiv.
- Arbetsmiljöverket har under året varit med och tagit fram ändringar i bilagorna i tre kommissionsdirektiv. Det handlar om direktivet om kemisk agens, direktivet om biologisk agens och direktivet om användning av personlig skyddsutrustning.

Samråd och samverkan för verksamhetens skull

Av Arbetsmiljöverkets instruktion framgår att vi ska samråda med arbetsmarknadens parter och med andra organisationer och myndigheter i den utsträckning som behövs för verksamheten. Vi ska också samråda med representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer innan vi beslutar om föreskrifter eller förvaltningsärenden av större vikt.

Samråd med arbetsmarknadens parter och andra intressenter

Vi bedriver samråd med arbetsmarknadens parter och andra intressenter på olika nivåer i verksamheten.

På ledningsnivå har vi samråd med centrala representativa partsorganisationer fyra gånger per år. Här diskuterar vi myndighetsövergripande frågor och lämnar aktuell information till parterna. Vi har också mer verksamhetsnära samråd med dessa centrala representativa organisationer i samband med att vi tar fram eller

reviderar föreskrifter. När vi bjuder in andra organisationer än de centrala parterna kallar vi det för ett intressentmöte. Vi har regelbundna intressentmöten under året kring specifika sakområden, som till exempel kemi och vård och omsorg. Vi bjuder också in till intressentmöten när vi vill få ett så brett underlag av synpunkter som möjligt och nå ut brett. Exempel från 2019, som finns att läsa om i denna redovisning, är större intressentmöten om regelförnyelse, nollvision och fusk och regelöverträdelser i arbetslivet.

Under 2019 har vi arbetat med att utveckla våra samråd och har både under våren och hösten besökt de centrala partsorganisationerna för att ta del av synpunkter. Utifrån dessa synpunkter har vi under 2019 tagit fram en tydligare mötesstruktur och tillsatt en samordnarfunktion för våra samråd. Vi har också haft fokus på parternas och andra intressenters synpunkter i vårt arbete med remissen av vår nya regelstruktur som parterna och andra intressenter kommer att svara på under 2020.

Samverkan med andra myndigheter och organisationer

Smittskydd

Arbetsmiljöverket har under 2019 deltagit i olika samverkansformer med flera olika myndigheter inom området smittskydd. Etablerade samverkansgrupper inom området där Arbetsmiljöverket deltagit är Zoonosrådet, Zoonossamverkan, Samverkansgrupp för vårdhygieniska frågor och Nationell samverkan mot antibiotikaresistens. Att Arbetsmiljöverket ska delta i Nationell samverkan mot antibiotikaresistens finns angivet i ett regeringsuppdrag som löper 2018-2020, där Folkhälsomyndigheten och Jordbruksverket är ansvariga för samverkansfunktionen.

Försäkringskassan

Inom ramen för våra inspektioner av arbetsmiljön i äldreomsorgen under 2019 har vi samverkat med Försäkringskassan. De har deltagit vid inspektionerna och informerat om arbetsanpassning och arbetsgivarens skyldigheter utifrån socialförsäkringsbalken. Båda myndigheterna är mycket nöjda med denna gemensamma insats, eftersom samverkan ledde till ett förtydligande av kraven på arbetsgivare om arbetsanpassning och rehabilitering. Myndigheterna har stärkt varandra i respektive uppdrag. Fortsatt samverkan i kommande inspektionsprojekt planeras till 2020.

Arbete för att stärka medicinsk kompetens inom elevhälsan

Under 2019 har vi genomfört samverkansinsatser tillsammans med Skolverket och Socialstyrelsen med syfte att stärka den medicinska kompetensen inom elevhälsan för grund- och gymnasieskolan. Utifrån resultatet av denna samverkan har vi gått vidare och tillsammans med Lunds universitet utvecklat och medverkat vid en utbildning för skolläkare utifrån Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Genom att stärka kunskaperna om Arbetsmiljöverkets regler, ger vi elevhälsan bättre verktyg för att förebygga och hantera utmaningar i arbetsmiljön, som eleverna möter både under sin utbildning och senare i yrkeslivet.

Kemikalieinspektionen

Under 2019 har vi samverkat med Kemikalieinspektionen och bland annat drivit gemensamma frågor och varit med på förhandlingar när det gäller tillstånd och begränsningar inom Reach-förordningen.

Läkemedelsverket

Arbetsmiljöverket samverkar med Läkemedelsverket för att ta fram en gemensam text som förtydligar vilka regler som gäller, och vem som har ansvaret för innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer (GMM) i kliniska läkemedelsprövningar. Vi deltar också i nätverk där alla myndigheter som har ansvar för genetiskt modifierade organismer (GMO) är representerade.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Boverket

Arbetsmiljöverket samverkar med MSB och Boverket kring regelverket om cisterner. Vi är tre myndigheter som arbetar utifrån olika regelverk, vilket lätt leder till osäkerhet bland de som ska uppfylla de olika kraven. Syftet med samverkan är att få ökad insikt om våra respektive föreskrifter, och att kunna ha en gemensam kommunikation till dem som arbetar med cisterner.

Lasersamverkan

Arbetsmiljöverket gör varje år en sammanställning av attacker med starka handhållna lasrar i samverkan med Transportstyrelsen, Luftfartsverket, Strålsäkerhetsmyndigheten, Räddningstjänsten, Research Institutes of Sweden (RISE) och flera kollektivtrafikbolag. Antalet rapporterade attacker har halverats de senaste åren, men det är oklart om det är en verklig minskning eller en minskad rapportering.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Vi samverkade under året i ett tillsynsprojekt med MSB med anledning av explosioner i räddningstjänstens gasoleldade övningsanläggningar.

Strålsäkerhetsmyndigheten

Arbetsmiljöverket har deltagit i samverkan enligt den nationella handlingsplanen för radon. Under 2019 har arbetet huvudsakligen bestått i att vi har tagit fram informationsmaterial.

Kemilärarnas resurscentrum

Under Arbetsmiljöverkets inspektionskampanj "För friskare arbetsplatser" under 2018-2019 inspekterades skolor. Åtta av tio av de inspekterade arbetsplatserna hade brister i kemikaliehanteringen. För att bidra till en förbättrad kemikaliehantering i skolan har vi under 2019 haft flera samverkansmöten och medverkat på flera informationsträffar med kemilärarnas resurscentrum. Bland annat har kemilärarnas resurscentrum tillsammans med Arbetsmiljöverket och Sveriges kommuner och regioner haft informationsdagar kring kemikaliehantering i skolans undervisning.

Arbetsmiljöverkets sektorsansvar för funktionshinderspolitiken

Av Arbetsmiljöverkets instruktion framgår det att vi har ett sektorsansvar, det vill säga ett samlat ansvar, för funktionshindersfrågor och tillgänglighetsfrågor inom arbetsmiljöområdet. Vi ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

För att vi ska få genomslag i vårt uppdrag som sektorsansvarig myndighet, integrerar vi tillgänglighet i hela vår verksamhet. Vi gör detta bland annat genom att tillgänglighet är en del av vår planerings- och uppföljningsprocess på alla nivåer, och en styrande princip i vår verksamhetsutveckling. Vi behöver också vara en organisation med en hög nivå av kunskap. Vi har därför under året bland annat haft en utbildning för nyanställda.

Under 2019 har vi också

- tagit fram ett utbildningspaket för våra arbetsmiljöinspektörer som innehåller filmer, ett inspektionsstöd och ett samtalsstöd. Detta planerar vi att använda i en utbildning för alla våra inspektörer under 2020, med målet att hjälpa dem att vara stödjande och pådrivande i tillgänglighetsfrågorna ute på arbetsplatserna.
- deltagit i Myndigheten för delaktighets råd för generaldirektörer och tjänstemannanätverk. På dessa träffar har vi bidragit med föreläsningar om bland annat psykisk ohälsa, och delat kunskap om tillgänglighetsfrågor inom arbetsmiljöområdet med andra strategiskt viktiga myndigheter.
- haft regelbundna samråd med funktionshindersorganisationer där vi gemensamt bidragit till innehållet. De löpande utvärderingar vi gör visar att samråden är uppskattade och att vi har hittat en bra form för våra möten. Vi utbyter kunskap och diskuterar aktuella frågor. Under 2019 var det bland annat fokus på buller och vår tillsynsinsats mot hot och våld.

Regler – vi utfärdar nya och omarbetar gamla

Med arbetsmiljölagen och vår instruktion som utgångspunkt ger Arbetsmiljöverket ut föreskrifter och allmänna råd som preciserar vilka krav som ställs på arbetsmiljön. Vi har i dagsläget knappt 70 gällande föreskrifter som mer eller mindre detaljerat täcker hela vårt ansvarsområde. Vi utfärdar nya regler och omarbetar och upphäver föreskrifter för att följa den tekniska och språkliga utvecklingen, anpassa oss till förändringar i angränsande lagstiftning samt när synpunkter kommer in från parterna och andra aktörer.

Under 2019 har vi haft fortsatt stort fokus på arbetet med regelförnyelse – ett mycket omfattande arbete. Vi har även reviderat bland annat föreskrifterna om medicinska kontroller i arbetslivet och sprängarbete.

Regelförnyelse – vi anpassar våra regler för framtiden

Som myndighet har Arbetsmiljöverket en skyldighet att ständigt arbeta med att utveckla och modernisera vårt regelverk, för att göra det enklare för målgrupperna att leva upp till lagstiftningen. Regelförnyelse är ett långsiktigt utvecklingsarbete som syftar till att utveckla regler, vägledning och stöd för att hjälpa våra målgrupper - och oss själva - att möta ett arbetsliv i ständig förändring. Vi vill skapa ett modernt regelverk med tydliga och relevanta regler. I det arbetet har också ingått att ta fram en ny regelstruktur. I januari 2018 beslutade Arbetsmiljöverkets generaldirektör om en ny regelstruktur och i februari samma år påbörjades arbetet med att införa den nya strukturen. Detta arbete har färdigställts under 2019 inför remissen av förslaget i januari 2020.

Ny regelstruktur

Vårt nuvarande regelverk har vuxit fram i samarbete med arbetsmarknadens parter under drygt fyrtio år sedan den nuvarande arbetsmiljölagen kom till. Eftersom reglerna kommit till under lång tid, och dessutom kompletterats med EU-regler, finns det delar som inte riktigt hänger ihop och som ibland kan upplevas motsägelsefulla eller ologiska när vi ser till helheten.

Lite förenklat innebär arbetet med att införa den nya strukturen att dagens knappt 70 föreskrifter slås ihop till färre, men mer omfattande, föreskrifter. I samband med arbetet att sortera in nuvarande paragrafer i en ny struktur gör vi också, med bibehållen skyddsnivå, mindre bearbetningar av paragrafexterna. Den nya regelstrukturen ska göra det lättare att hitta och förstå våra regler.

Vi har under året

- undersökt behov hos de organisationer som kommer att svara på den omfattande remiss av den nya regelstrukturen som går ut i januari 2020. Dessa organisationer omfattar bland annat arbetsmarknadens parter, branschorganisationer och företag. Med utgångspunkt från de insikterna har vi planerat för kommunikationen före, under och efter remisstiden.
- publicerat aktuell information om utvecklingsarbetet med regelförnyelsen på vår webbplats, av.se och kontinuerligt uppdaterat de vanligaste frågorna och svaren om vårt utvecklingsarbete. På vår webbplats finns information om regelförnyelsen i form av texter, bilder och filmer som kan delas av arbetsmarknadens parter, bransch- och kunskapsorganisationer.
- anordnat två större intressentmöten. Syftet var att underlätta för de som vill lämna synpunkter på den kommande remissen, samt att ge återkoppling på årets arbete med den nya regelstrukturen. Till dessa två möten kom totalt ett 70-tal intressenter. Ett annat syfte var att lyssna in reflektioner från arbetslivet.
- haft dialogmöten med arbetsmarknadens parter, kunskapsorganisationer Prevent, Suntarbetsliv och Partsrådet. Syftet var att ge kunskapsorganisationerna löpande information om arbetet med regelförnyelsen, och att utbyta kunskap och erfarenheter för att kunna utveckla behovsanpassat stöd till våra intressenter.
- påbörjat en dialog med Tillväxtverket för att utforska hur Arbetsmiljöverket kan förbättra arbetet med att beakta små företagens behov i arbetsmiljöarbetet.

Ändringar i föreskrifterna under 2019

Medicinska kontroller i arbetslivet

De reviderade föreskrifterna om medicinska kontroller i arbetslivet (AFS 2005:6) trädde som planerat i kraft den 1 november 2019. Samtidigt trädde även tio ändringsföreskrifter på olika sakområden i kraft, med anledning av förändringarna i föreskrifterna. Vi publicerade också två vägledningar till föreskrifterna. Den ena vägledningen riktar sig till arbetsgivare och den andra till utförare av de medicinska kontrollerna.

Vi tog fram stödmaterial i form av olika mallar som är tillgängliga på vår webbplats. Under hösten har vi också informerat om de nya föreskrifterna runt om i landet vid ett drygt tiotal tillfällen. Informationstillfällena har varit välbesökta, med i snitt 100–150 deltagare per tillfälle. Vi bedömer att dessa aktiviteter har underlättat införandet av det nya regelverket. Vi har även fått positiva signaler på att de reviderade föreskrifterna, vägledningsmaterialet och mallarna för blanketterna underlättar förståelsen för, och själva genomförandet av, de medicinska kontrollerna.

Genom en förändring av föreskrifternas struktur har vi gjort en tydligare ansvarsfördelning mellan arbetsgivaren, som beställare av medicinska kontroller, och företagshälsovården som utförare av dem. Vi bedömer att detta kommer att bidra till en bättre regelefterlevnad, och att de administrativa rutinerna förenklas för både företagen och företagshälsovården.

Vår målsättning är att förändringarna ska leda till ökad säkerhet och skydd för hälsan för de arbetstagare som berörs av nya regler om medicinska kontroller för exempelvis handintensivt arbete eller nattarbete. De ska också leda till en ökad säkerhet och skydd för hälsan för de arbetstagare som berörs av de regler som funnits sedan tidigare, eftersom regelverket nu blivit enklare att följa. Eftersom forskning visar att det förekommer

mer repetitivt och handintensivt arbete i kvinnodominerade yrken, förväntar vi oss också att fler kvinnodominerade branscher kommer att omfattas av medicinska kontroller.

Kemiska arbetsmiljörisker

Som en följd av de ändrade föreskrifterna om medicinska kontroller i arbetslivet behövde vi även revidera föreskrifterna (AFS 2011:19) om kemiska arbetsmiljörisker. När vi reviderade dem förtydligade vi paragrafer som handlar om allergiframkallande ämnen, och utökade en paragraf som handlar om krav på cancerframkallande ämnen. Anledningen till att vi utökade paragrafen som handlade om cancerframkallande ämnen var att vi implementerade delar av EU-direktivet 2017/2398/EU.

Sprängarbete

Vi har omarbetat föreskrifterna om sprängarbete (AFS 2007:1) för att de bättre ska spegla den tekniska utvecklingen i samhället. Vi behövde bland annat se över undantagen från krav på att ha en sprängarbas och en sprängplan, vid vissa typer av sprängarbete. Ett syfte med denna revidering är att öka säkerheten vid alla typer av sprängarbeten, oavsett vilken teknisk utrustning eller metod som används. Ett annat syfte är att motverka osund konkurrens vid upphandling av sprängarbeten. Arbetsmiljöverkets generaldirektör fattade beslut om att ändringarna som ska gälla för alla typer av sprängarbete, ska träda i kraft den 1 januari 2020. Det undantag som nu finns för så kallade "krutdrivna verktyg och gasgenererande kompositioner" upphör då att gälla.

Användning och kontroll av trycksatta anordningar

Syftet med ändringsföreskriften var till stor del att justera felaktigheter som uppstått i de tidigare föreskrifterna (AFS 2017:3). Ändringsföreskriften trädde i kraft den 2 september 2019.

Standardisering

Formell invändning – uppblåsbara flytvästar

År 2012 inträffade en arbetsplatsolycka där en uppblåsbar flytväst inte blåstes upp. Arbetsmiljöverket kom fram till att gascylindern till uppblåsningsmekanismen kan gånga ut under användning, vilket kan leda till att flytvästen inte blåses upp när användaren hamnar i vatten.

Den utredning som gjordes kom fram till att den harmoniserade standarden för flytvästar inte innehöll krav på att gascylindern inte skulle gånga ur under användning, och Sverige lämnade därför in en formell invändning år 2014 mot de harmoniserade standarder för flytvästar (EN ISO 12402 del 2–4) som gav presumption om överensstämmelse mot direktiv 89/686/EEG (PPE-direktivet). Arbetsmiljöverket presenterade frågan i PPE WG (arbetsgrupp under direktiv 89/656/EEG) och förde fram argument och förtydliganden till EU-kommissionen under ett antal år. I juni 2019 togs beslut att acceptera Sveriges formella invändning och de harmoniserade standarderna publicerades i EU:s officiella tidning (EUT) med undantaget att standarderna inte ger presumption om överensstämmelse mot direktiv/förordning för alla tillämpliga väsentliga hälso- och säkerhetskrav.

Enskilda standardiseringsarbeten i urval 2019

- Vi har deltagit i det internationella arbetet och haft synpunkter på revideringen av standarden för köttkvarnar.
- Arbete pågår med revidering av industrihjälm. Vi har initierat ett arbete med att ta fram en hjälm som även skyddar vid fall på samma nivå (typ 2).
- Vi har varit pådrivande i arbetet genom att visa behov av revidering av standard för säker utformning av rulltrappor.
- Vi har deltagit i arbetet med att ta fram förslag till reviderad standard om klassning av riskområden med explosiv dammatmosfär.

Vi utfärdar tillstånd för undantag från regler

Vissa arbetsuppgifter är förbjudna enligt arbetsmiljölagen, arbetstidslagen eller Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Vi kan dock bevilja undantag från reglerna och utfärda tillstånd. Det kan till exempel gälla att riva en fastighet som innehåller asbest, arbeta längre än arbetstidslagen tillåter eller anlita barn under 13 år i teaterföreställningar eller filminspelningar.

Under 2019 fattade vi beslut i 448 ansökningar om tillstånd att hantera asbest. Vi fattade även beslut i 559 ansökningar om tillstånd för minderåriga att arbeta. Vi saknar könsuppdelad statistik för antalet flickor och pojkar eftersom vi inte frågar efter denna information i ansökningarna. Vi fattade också 41 beslut om tillstånd för kemiska ämnen.

Arbetstidslagen innehåller bland annat regler om hur länge man får arbeta per dygn och per vecka. Den tar till exempel upp ordinarie arbetstid och jourtid, vilka raster man har rätt till och vad som gäller för nattvila. Vi kan bevilja undantag även från dessa regler. Under 2019 fick vi in 69 sådana ärenden. Könsuppdelad statistik saknas.

Under 2019 fattade vi 837 beslut om tillstånd att hantera biocider. Oftast gäller ansökningarna råttgift. För att få skydda andra platser än bostäder eller lokaler för allmänna ändamål krävs det tillstånd från Arbetsmiljöverket.

Kommunikation – för god arbetsmiljö

En viktig del av vårt uppdrag är att öka kunskapen om, och engagemanget för, arbetsmiljöfrågor i samhället. Därför är vår kommunikation med landets arbetsgivare, arbetstagare, skyddsombud, branschorganisationer och arbetsmarknadens parter viktig. Vi vill med vår kommunikation skapa insikt och förståelse, och motivera människor att söka kunskap som främjar en god arbetsmiljö. Kommunikationsarbetet utgår från vår instruktion där det framgår att vi ska ta fram, tillhandahålla och sprida behovsanpassad, lättillgänglig och kvalificerad information inom arbetsmiljöområdet, där små och medelstora företags behov särskilt ska beaktas.

Svarstjänsten möter allmänheten

Vår svarstjänst har en viktig funktion i mötet med allmänheten. Vi tar emot tips om missförhållanden, svarar på allmänna frågor och ger stöd till alla som använder våra e-tjänster. Den som har en allmän fråga om arbetsmiljö får här stöd och vägledning utifrån arbetsmiljölagen, arbetstidslagen och våra föreskrifter. Frågorna kommer från samtliga sektorer i samhället och berör alla aspekter av arbetsmiljön. De som vänder sig till svarstjänsten med frågor är främst arbetsgivare, arbetstagare och skyddsombud. De vanligaste frågorna 2019 rörde

- arbetsplatsens utformning
- arbetsmiljölagen
- byggnads- och anläggningsarbeten
- kemiska och hygieniska gränsvärden
- systematiskt arbetsmiljöarbete.

Under 2019 tog vi emot tips, och svarade på allmänna frågor och frågor om e-tjänster, vid cirka 27 000 tillfällen. Av personerna som kontaktade oss på svarstjänsten var cirka 42 procent kvinnor och 48 procent män. För resterande är könstillhörigheten okänd. Vid frågor om e-tjänster och allmänna frågor var könsfördelningen ganska jämn. Däremot finns det en könsskillnad i inrapporterade tips. Kvinnor stod för cirka 15 procent och männen för cirka 32 procent av tipsen. För resterande är

könstillhörigheten okänd. Andelen blir relativt hög eftersom tips och anmälningar kan lämnas anonymt via vårt webbformulär.

Svarstjänsten har flyttat

Regeringen fattade år 2018 beslutet att Arbetsmiljöverket skulle utlokalisera ytterligare en del av verksamheten till Mölndal. Det arbetet har fortsatt under 2019, och de sista delarna av svarstjänstens verksamhet i Stockholm, exklusive växeln, avvecklades 31 maj 2019. Flytten har resulterat i att svarstjänsten geografiskt hamnat längre ifrån Arbetsmiljöverkets expertkompetens, men vi har väl fungerande rutiner som begränsar de negativa effekterna av detta. Kunskapstappet som uppstod vid flytten, i kombination med en minskad personalstyrka, förklarar de minskningar av besvarade frågor i tabellen nedan. För att hantera den minskade kunskapsnivån och personalvolymen har svarstjänsten halverade öppettider på telefon jämfört med perioden före omlokaliseringen. Vi har även tagit bort formuläret för allmänna frågor på Arbetsmiljöverkets webbplats, av.se, men svarar fortfarande på de allmänna frågor som når myndigheten via andra kanaler, exempelvis myndighetsbrevlådan.

Antal besvarade telefonsamtal, mejl- och webbfrågor 2017-2019

År	2019	2018	2017
Telefon (exkl. växel)	22 587	30 709	32 560
Mejl- och webbfrågor	7 694	11 725	15 260

Källa: Nilex och Trio

Nytt digitalt nyhetsbrev

Arbetsmiljöverket gick under år 2019 över från ett tryckt nyhetsbrev, som vi skickade med post, till ett digitalt nyhetsbrev. Syftet med nyhetsbrevet är att skapa nytta för våra intressenter genom att ge dem relevanta nyheter och tips om arbetsmiljöarbete. Vi vill på så sätt motivera dem att söka kunskap som främjar en god arbetsmiljö. Nyhetsbrevet skickas ut en gång i månaden. Det kostar inget att prenumerera, vilket bidrar till att det når fler. Genom övergången till ett digitalt nyhetsbrev har vi under 2019 kraftigt ökat antalet prenumeranter från cirka 600 till cirka

3 300. Därmed har vi också ökat möjligheten att skapa intresse för arbetsmiljöarbete hos fler människor. Det digitala formatet innebär också en miljövinst.

Arbetsmiljöverkets webbplats

Vår externa webbplats, av.se, är vår viktigaste kommunikationskanal och fortsätter att vara välbesökt. Informationen på webbplatsen riktar sig till alla Sveriges arbetsplatser, stora som små, med syftet att underlätta för arbetsgivare, arbetstagare och skyddsombud att jobba proaktivt med arbetsmiljöfrågor. Under år 2019 har vi haft fortsatt stort fokus på tillgänglighetsanpassning av webbplatsen.

Under 2019 hade vi över 3,5 miljoner besök på webbplatsen, vilket är en ökning jämfört med 2018.

Antal besök på av.se 2017-2019

År	2019	2018	2017
Antal besök av.se	3 524 577	3 224 061	2 884 295

Källa: Google Analytics

Våra fem mest besökta sidor, förutom startsidan, var

- föreskrifter
- arbetsmiljölagen
- arbetstidslagen
- lagar och regler om arbetsmiljö
- skyddsombud och arbetsmiljöombud.

De mest nedladdade föreskrifterna var

- Organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4)
- Arbetsplatsens utformning (AFS 2009:2)
- Systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1)
- Byggnads- och anläggningsarbete (AFS 1993:3)
- Kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19)

De mest besökta sidorna och mest nedladdade föreskrifterna är i stort sett samma som 2018.

Hög närvaro i sociala medier

Att vara aktiv i sociala medier är ett kostnadseffektivt sätt att nå ut. Under 2019 fortsatte vi att hålla en hög närvaro i sociala medier genom att skapa engagerande innehåll, och vara närvarande i kommentarsfälten. De kanaler vi använder är LinkedIn, Facebook och Twitter.

LinkedIn

Under 2019 utvecklade vi vår närvaro på LinkedIn. Vi fokuserade på inlägg med tips och stöd till arbetsgivare, arbetstagare och skyddsombud, om hur de kan arbeta med arbetsmiljön. Vi arbetade mer med rörlig bild där många av inläggen har varit i form av korta filmer med konkreta tips.

Utvecklingen för LinkedIn i år har varit över förväntan. Antalet följare dubblerades och vi ser ett stort engagemang bland dem som läser. Tonen i kommentarerna och delningarna av våra inlägg är överlag positiva, och ger oss hela tiden indikationer på att våra följare uppskattar det vi gör.

Antal följare på LinkedIn 2018-2019

År	2019	2018
Följare	cirka 26 500	cirka 13 000

Källa: LinkedIn. Vi saknar exakta siffror om antalet följare på LinkedIn. Vi saknar även antalet följare 2017.

Twitter

Vårt Twitterkonto, @Arbetsmiljö, fick något fler följare under 2019, och vi ser en ökning när det gäller läsarnas interaktion och engagemang på våra inlägg. Följarna är till största delen arbetsmarknadens parter, journalister, opinionsbildare och politiker. Flest retweetar fick inläggen om *Arbets-skaderapporten 2018* som publicerades i maj 2019. Inlägg om myndighetsgemensamma nationella kontroller mot fusk och regelöverträdelser, fick också ett stort engagemang på Twitter.

Antal följare på Twitter 2017-2019

År	2019	2018
Följare	5 276	5 096

Källa: Twitter. Vi saknar uppgift om antal följare 2017

Facebook

Antalet följare på vår Facebooksida har ökat jämfört med 2018, men våra inlägg har nått färre personer. Huvudorsaken till det är att vi inte valde att prioritera sponsrade inlägg (inlägg som vi betalar för) för att få större spridning. Eftersom Facebook och andra sociala mediekkanaler kontinuerligt ändrar i sina algoritmer, blir det allt svårare att nå ut organiskt, och det är därför nödvändigt att sponsra inlägg när det är viktigt att nå många. Vår strategi för Facebook är att sprida nyheter om vad vi gör, och att ge tips till främst arbetstagare och skyddsombud om hur de kan arbeta med sin arbetsmiljö.

Antal följare och räckvidd på Facebook 2018-2019

År	2019	2018
Följare	37 502	36 528
Räckvidd	29 969	55 852

Källa: Facebook. Vi saknar exakt uppgift om antal följare 2017. Antalet var cirka 30 000. Vi saknar uppgift om räckvidd för 2017.

Arbetsmiljöattityder

Hösten 2019 genomförde Arbetsmiljöverket undersökningen Arbetsmiljöattityder 2019. 5 000 slumpmässigt utvalda svenskar i åldrarna 20-64 år fick möjlighet att svara på sex attitydfrågor och en kunskapsfråga. Svarsfrekvensen var 38 procent, vilket motsvarar drygt 1 900 svenskar. Resultatet visar att intresset är mycket stort för att arbeta aktivt med sin egen arbetsmiljö, särskilt bland unga kvinnor mellan 20 och 34 år, där 90 procent anger att arbetsmiljöarbete är mycket viktigt. Tre av fyra som svarade på undersökningen är engagerade i arbetsmiljöarbete på något sätt, antingen formellt eller allmänt engagerade. 25 procent säger att de skulle vilja engagera sig mer i arbetsmiljöarbetet på sin egen arbetsplats. Få av de tillfrågade vet att det dör i snitt en person i veckan i arbetsplatsolyckor i Sverige. Åtta av tio tror att det händer mer sällan. Det är första gången som Arbetsmiljöverket så här brett undersökt allmänhetens inställning till arbetsmiljöarbete. Undersökningen är en viktig pusselbit i förståelsen kring människors attityder till arbetsmiljöarbete.

Vi kommer att ha nytta av undersökningens resultat exempelvis när vi utformar vår kommunikation.

Kunskapssammanställningar över aktuell forskning

Sedan den 1 juni 2018 har Myndigheten för arbetsmiljökunskap tagit över ansvaret för att ta fram nya kunskapssammanställningar av aktuell forskning på arbetsmiljöområdet. De sex kunskapssammanställningar som Arbetsmiljöverket slutförde under 2019, var sådana vi redan hade påbörjat när ansvaret flyttades. Två av dem är skrivna på engelska eftersom de kan vara intressanta för en internationell publik.

Under 2019 publicerade vi

- **The influence of chemical substances on cognitive functions in working life (RAP 2019:8). Kemiska ämnens påverkan på kognitiva funktioner i arbetslivet.** Befintlig kunskap från internationell forskning om kemiska ämnens påverkan på kognitiva funktioner presenteras och analyseras, liksom hur denna kunskap tillämpas på svenska förhållanden. Även förslag på förbättrat förebyggande arbete presenteras.
- **Airborne Dust Removal using Mobile Air Cleaners in the Construction Sector (RAP 2019:5). Dammbekämpning med mobila luftrenare.** Syftet är att klargöra effektiviteten hos olika luftrenare, med särskilt fokus på de som bygger på jonisering.
- **Arbetsrelaterad dödlighet i Sverige - delrapport 1 och 2 (RAP 2019:3 och 2019:4).** I två kunskapssammanställningar har forskare beräknat hur många arbetsrelaterade dödsfall som sker på grund av olika exponeringar i gårdagens och dagens arbetsmiljö. I delrapport 1 beräknar forskarna hur många arbetsrelaterade dödsfall som skedde 2016 till följd av tidigare arbetsmiljö. I delrapport 2 beräknar de hur många dödsfall som kommer att ske i framtiden till följd av dagens arbetsmiljö.

- **Säkrare personförflyttningar - Åtgärder i arbetsmiljön för medarbetare inom hälso- och sjukvård samt omsorg (RAP 2019:2).** Syftet är att sammanställa och värdera den kunskap som finns om vilka åtgärder som kan vara effektiva för att skapa säkra personförflyttningar, där varken arbetstagare eller patienter/brukare kommer till skada. Även förslag på hur denna kunskap kan tillämpas och därmed bidra till att minska risken för arbetsrelaterad ohälsa ges.
- **Dagsljuskrav och utblick på arbetsplatsen: Effekter på hälsa och beteende (RAP 2019:2).** Den här kunskapssammanställningen går igenom aktuell forskning om hur tillgång på dagsljus, utblick och artificiellt ljus påverkar oss i arbetet.

Kunskapssammanställningarna presenterades vid seminarier (undantaget "Airborne Dust Removal") i Stockholm. Varje seminarium hade ett 50-tal åhörare som hade möjlighet att ställa frågor till forskarna. De åhörare som närvarade, kom från de verksamheter och yrkesroller som vi ville nå.

På vår webbplats presenterades korta intervjufilmer med forskarna om resultat och budskap för respektive kunskapssammanställning, tillsammans med en kort introduktionstext. Även forskarnas presentationer från seminarierna finns att ta del av, liksom möjligheten att ladda ner, och i vissa fall beställa, publikationen.

Arbetsmiljöfrågornas genomslag i medierna fortsätter att öka

Arbetsmiljöfrågorna är ständigt aktuella i medier. Under 2019 förekom Arbetsmiljöverket i medier vid drygt 17 900 tillfällen, vilket är en ökning med 10 procent jämfört med 2018. Liksom tidigare år, handlar det i huvudsak om organisatorisk och social arbetsmiljö, om hot och våld samt om stress inom olika branscher och yrken.

Arbetsolyckor och arbetsrelaterade dödsfall, fick också stort utrymme i medierna under 2019. Den mediala uppmärksamheten kring arbetsolyckor och dödsfall ökade kraftigt i år jämfört med 2018. Under sista månaderna 2018, och första månaden 2019, omkom ovanligt många i arbetsolyckor. Bara i januari 2019 omkom nio personer, vilket satte fart på debatten om den arbetsrelaterade dödligheten.

Vi skrev också tre debattinlägg i Dagens nyheter, Altinget och Arbetet som alla hade fokus på arbetsgivares ansvar att förebygga arbetsolyckor och arbetsrelaterad dödlighet.

Arbetsskaderapporten 2018 som presenterades vid en pressfrukost i maj 2019, fick stort medialt genomslag i både riks-, lokal- och branschmedier. Även våra nationella inspektionsinsatser mot exempelvis däck- och lokalvårdsverksamhet, äldreomsorgen och psykisk ohälsa har spridits brett i medier.

Kompetensförsörjning – ett systematiskt och strategiskt arbete

Arbetsmiljöverket arbetar systematiskt med kompetensförsörjning på alla nivåer, för att säkerställa att vi har rätt kompetens för att kunna uppnå verksamhetens mål. En viktig del i det arbetet är att se till att vi har en hälsosam arbetsmiljö och en lärande arbetsplats. Vår övergripande plan för kompetensförsörjning utgår från ledningens prioriteringar, och från den strategiska verksamhetsplaneringen.

Här redovisar vi de åtgärder som har vi har vidtagit under året, i syfte att säkerställa att det finns kompetens för att fullgöra Arbetsmiljöverkets uppgifter.

Attraktiv arbetsgivare

Under 2019 anställde vi 43 medarbetare (inklusive interna rekryteringar), 32 kvinnor och 11 män. Under året hade vi inte någon rekryteringskampanj gällande arbetsmiljöinspektörer.

Vi arbetar löpande för att erbjuda en attraktiv arbetsplats med bra anställningsvillkor, intressanta arbetsuppgifter och goda kompetensutvecklingsmöjligheter. Överlag har vi fortfarande lätt att rekrytera medarbetare, men en del rekryteringar ger dock inte tillräckligt med rätt ansökningar. Generellt har vi svårt att hitta specialister med upphandlarkompetens, och specialister inom teknik och bygg. Framöver kommer vi sannolikt även att få ett ökat behov av att rekrytera ny kompetens, för att möta kravet på ökad digitalisering, vilket innebär en mix av innovation, teknik, flexibilitet, samarbete, kommunikation och att ständigt lära nytt. Detta gör att vi ser ett behov av att tydliggöra vårt varumärke för att öka vår möjlighet att attrahera medarbetare med rätt kompetens.

Sammantaget bedömer vi att vi har rätt kompetens de närmaste åren, för att kunna utföra vårt uppdrag.

Arbetsplatskultur för ökad tillit och förtroende

Under år 2019 har vi definierat vår önskade arbetsplatskultur och tagit fram en målbild som ger oss förutsättningar att utföra vårt uppdrag

- Vår drivkraft är att ingen dör, skadas eller blir sjuk av sitt arbete.
- Vi vet vart vi ska, hjälps åt och vi vill varandra väl.
- Vi tänker nytt och utvecklar kontinuerligt verksamheten utifrån rådande förutsättningar mot gemensamma mål.

Den önskade arbetsplatskulturen ska präglas av tillit och förtroende, i enlighet med regeringens uppdrag till Tillitsdelegationen. Ett första steg har bestått av att definiera vilket ledarskap vi behöver. Det är ett ledarskap som bygger på tillit till medarbetarnas kompetens och på kontinuerlig återkoppling. Alla chefer har under året genomgått ett ledarutvecklingsprogram utifrån detta. Nästa steg i förändringsarbetet kommer att fokusera på ett aktivt medarbetarskap, för att öka graden av delaktighet, engagemang och ansvarstagande.

Likabehandling

Under 2019 gjorde vi en utvecklingsinsats då alla avdelningar fick information och diskussionsunderlag om likabehandling, kränkande särbehandling och trakasserier. Detta ledde till en ökad kunskap och förståelse för frågorna.

Lokalförsörjningsstrategi

Under året tog vi fram en ny lokalförsörjningsstrategi. Målet med strategin är att vi ska ha kostnadseffektiva och ändamålsenliga lokaler så långt det är möjligt. Den största förändringen är att vi, i takt med att våra hyresavtal löper ut, går över till en öppen kontorslösning. Det ger förutsättningar för att vi som myndighet kan hjälpas åt, tänka nytt och utveckla verksamheten tillsammans mot gemensamma mål, i enlighet med vår önskade arbetsplatskultur. Först ut är kontoren

i Stockholm och Växjö, där nuvarande hyresavtal löper ut under 2020. Under 2019 har vi arbetat med att skapa bra förutsättningar för den här förändringen.

Arbetsmiljö

Vi har under året arbetat för att utveckla vår organisatoriska och sociala arbetsmiljö. Vi har följt upp de metoder vi använder för att undersöka den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, och kartlagt verksamhetens behov av stöd. Utifrån det utvecklade vi nya enkäter som vi kommer att använda som mätinstrument, på individ och gruppnivå. Syftet var att underlätta för chefer att bedriva ett effektivt, hälsosamt och systematiskt arbetsmiljöarbete.

Vi har även under året påbörjat ett arbete för att bättre synliggöra vårt interna arbetsmiljöarbete, för alla i organisationen, på vår interna webb. Vi vill med detta öka delaktigheten i arbetsmiljöfrågorna för medarbetare, chefer och skyddsorganisationen.

Vi har också gjort en uppföljning av vårt samverkansavtal. Resultatet visar att samverkan till stor del fungerar bra, och att samtliga avdelningar och enheter bedriver ett samverkansarbete. Dock finns det behov av att öka förståelsen om vad samverkan betyder, och hur den kan utvecklas. Detta kommer vi att arbeta vidare med under 2020.

Kompetenser 2017–2019

Medelantalet anställda 2019 var 634, en minskning med 5 anställda från 2018, främst inom stödverksamheten.

Medelantalet anställda, all personal

År	2019		2018		2017	
Funktioner	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Kärnverksamhet	243	198	238	204	241	200
Ledning	40	19	40	18	41	16
Stöd	102	32	105	34	98	34
Summa	385	249	383	256	380	250
Totalt	634		639		630	

Källa: Agresso

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron minskade med 1 procentenhet mellan 2018 och 2019.

Av den totala sjukfrånvaron ökade andelen långtidssjukfrånvaro. Andelen korttidssjukfrånvaro utgör 46 procent av den totala sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron minskade för både kvinnor och män, för kvinnor med 1,1 procentenheter och för män med 0,8. För anställda mellan 30 och 49 år minskade sjukfrånvaron med 0,1 procentenheter. För anställda som är 50 år och äldre, minskade sjukfrånvaron med 1,5 procentenheter.

Sjukfrånvaro över tid angiven i procent

Sjukfrånvaro	2019	2018	2017
Total sjukfrånvaro	3,4	4,4	3,9
Långtidssjukfrånvaro – andel av total sjukfrånvaro	54,0	52,2	55,2
Kvinnors sjukfrånvaro	4,3	5,4	4,6
Mäns sjukfrånvaro	2,1	2,9	2,8
Alla yngre än 30 år*	-	-	-
Alla mellan 30 och 49 år	3,9	4,0	4,4
Alla 50 år eller äldre	3,1	4,6	3,3

Källa: Agresso

*) Sjukfrånvaron redovisas inte för grupper där antalet understiger 10 personer, eftersom uppgifterna då kan härledas till enskilda personer.

Återrapportering av uppdrag från regeringen och andra redovisningar

Vi rapporterar återrapporteringskravet om jämställdhetsintegrering från regleringsbrevet för 2019 i detta kapitel. Återrapporteringskravet om resultaten för inspektionsverksamheten, redovisar vi i kapitlet om inspektion. En lista över de regeringsuppdrag som vi har återrapporterat utanför årsredovisningen under 2019 finns i slutet av detta kapitel.

Jämställdhetsintegrering

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För att bidra till detta arbetar Arbetsmiljöverket med jämställdhetsintegrering. I syfte att få ytterligare genomslag i vår kärnverksamhet, och bidra med samhällsnytta, har vi under 2019 arbetat med att utveckla jämställdhetsintegreringen i vår process för planering och uppföljning. Vi arbetar löpande med att öka medvetenheten, och med att praktiskt tillämpa våra kunskaper i verksamheten, till exempel vid våra inspektioner.

Under året har Arbetsmiljöverket bidragit till att uppnå målen för jämställdhetspolitiken bland annat genom

- att göra tillsynen mer genusmedveten, och att öka förståelsen för betydelsen av genus i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vi gör detta genom medverkan i projektet "Genus, arbetsmiljö och lärande" (GAL) som Kungliga Tekniska Högskolan leder. I projektet har vi under 2019 arbetat med att vidareutveckla integrering av jämställdhet i våra tillsynsstöd. Syftet med detta arbete är bland annat att stötta arbetsgivare i att göra genusmedvetna riskbedömningar. Detta för att på ett hållbart sätt kunna förbättra kvinnors och mäns arbetsvillkor.
- en informationskampanj i olika kanaler om sexuella trakasserier riktad till arbetsgivare. Kampanjen var en del av ett regeringsuppdrag som vi har tillsammans med Diskrimineringsombudsmannen, detta rapporterar vi utanför årsredovisningen senare under 2020.
- att vi reviderade föreskrifterna om medicinska kontroller under 2019. Bland annat infördes ny reglering för handintensivt arbete (se kapitlet *Regler - vi utfärdar nya och omarbetar gamla*). Denna typ av arbete förekommer mer i kvinnodominerade yrken, vilket gör att vi förväntar oss att resultatet av de förändrade föreskrifterna får särskilt genomslag för kvinnliga arbetstagare med ökad säkerhet och skydd för hälsan som följd.

Avrapporterade uppdrag och andra redovisningar 2019

Regeringsuppdrag

Följande uppdrag har vi rapporterat separat tidigare under 2019:

- Uppdragsforskning med relevans för tillsynsverksamheten
- Moderna beredskapsjobb i staten
- Indikatorer för arbetsmiljön
- Regional skyddsombudsverksamhet 2018
- Moderna beredskapsjobb i staten
- Utlokalisering till Mölndal
- Särskilda informationsinsatser gällande arbetet mot sexuella trakasserier
- Redogörelse för Arbetsmiljöverkets verksamhet för resterande del av arbetsmiljöstrategin
- Delrapport av regeringsuppdraget om metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet

- Digital information till utländska arbetstagare, arbetsgivare och egenföretagare som verkar eller avser verka i Sverige (återrapporteras av Svenska institutet)
- Tillsyn av psykosocial arbetsmiljö inom äldreomsorgen
- Uppdrag till statliga myndigheter att ta emot nyanlända arbetssökande för praktik 2016-2018
- Uppdrag till statliga myndigheter att ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2016-2018

Övriga redovisningar

Vi har också redovisat följande:

- Redovisning av miljöledningsarbetet
- Annual Report of the Labour Inspectorate för 2017 till SLIC

Ekonomisk översikt

Verksamhetens finansiering

Det tilldelade förvaltningsanslaget för 2019 uppgick till 638,0 miljoner kronor (mnkr) vilket är en minskning med 5,6 mnkr jämfört med 2018. Förvaltningsanslaget hade ett ingående överföringsbelopp på 12,5 mnkr. Arbetsmiljöverket har inte förbrukat hela det disponibla beloppet utan har ett utgående anslagssparande om 13,7 mnkr.

Intäkter av anslag utgjorde 99 procent av intäkterna för 2019. Övriga intäkter utgjordes främst av avgiftsintäkter. Totalt uppgick intäkter av anslag till 639,4 mnkr vilket är en ökning med 7,7 mnkr jämfört med 2018.

Verksamhetens intäkter av bidrag uppgick till 3,1 mnkr vilket är en minskning med 0,1 mnkr jämfört med 2018. Intäkter av avgifter har minskat med 2,2 mnkr jämfört med 2018 och uppgår till 5,0 mnkr under 2019. Av intäkterna avser 4,7 mnkr den särskilda informationsverksamheten.

Verksamhetens kostnader

De totala kostnaderna för verksamheten uppgick till 647,5 mnkr, vilket är en ökning med 5,5 mnkr jämfört med 2018.

Personalkostnaderna har ökat med 16,1 mnkr och lokalkostnaderna har ökat med 0,9 mnkr. De högre personalkostnaderna förklaras

främst av att pensionskostnaderna höjdes cirka 12,0 mnkr mer än normalt.

Orsaken angavs till ändrade kalkylmässiga beräkningar hos Statens pensionsverk. Personalkostnaderna har också ökat till följd av årliga löneökningar.

Övriga driftkostnader har minskat med 13,0 mnkr jämfört med 2018. Detta förklaras främst av minskade kostnader för konsulter samt även lägre kostnader för resor och hotell.

Transfereringar

Transfereringar utgörs av bidrag till de centrala arbetstagarorganisationerna LO, Saco, TCO och Svenska hamnarbetarförbundet för deras arbete med den regionala skyddsombudsverksamheten. Under 2019 uppgick dessa bidrag till 111,3 mnkr, varav 19,7 mnkr var slutbetalningar för 2018 års verksamhet. Under året har också en återbetalning om 10,4 mnkr inkommit avseende extra medel om 15,0 mnkr som utbetalades i oktober 2018 till de centrala arbetstagarorganisationerna för informations- och utbildningsinsatser i syfte att förebygga sexuella trakasserier i arbetslivet.

Regional skyddsombudsverksamhet (Belopp i tkr)

	Regional skyddsombudsverksamhet			Standardiseringsverksamhet			Totalt		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Beviljade bidrag	110 087	125 087	110 087	1 500	1 500	1 500	111 587	126 587	111 587
Utbetalat									
LO	83 416	83 416	82 748	1 250	1 099	1 174	84 666	84 515	83 922
TCO	20 282	35 255	20 120				20 282	35 255	20 120
Saco	6 189	6 189	6 002				6 189	6 189	6 002
SHF	200	227	198				200	227	198
Återbetalningar avseende 2018	-10 361						-10 361		
Summa	99 726	125 087	109 069	1 250	1 099	1 174	100 976	126 186	110 243

Källa: Agresso

Avgiftsbelagd verksamhet

Arbetsmiljöverkets avgiftsbelagda verksamhet utgörs i huvudsak av den särskilda informationsverksamheten. Omsättningen i denna verksamhet uppgick under året till 4,7 mnkr vilket är en minskning med 1,3 mnkr jämfört med 2018. Resultatet för året blev 0,0 mnkr och det ackumulerade resultatet i verksamheten uppgår till 0 mnkr. Arbetsmiljöverkets övriga intäkter av avgifter uppgick under året till 0,3 mnkr.

Intäkter och kostnader samt resultat i den särskilda informationsverksamheten (Belopp i tkr)

Uppdragsverksamhet	Över-/underskott t.o.m. 2018	Budget Intäkter*	Utfall Intäkter	Budget Kostnader*	Utfall Kostnader	Budget Över-/underskott*	Utfall Över-/underskott	UB Över-/underskott
Särskild informationsverksamhet	3	6 000	4 687	6 000	4 687	0	0	3
Summa	3	6 000	4 687	6 000	4 687	0	0	3

* Budget enligt regleringsbrev för 2019.
Källa: Agresso

Särskild informationsverksamhet jämförelse 2017–2019 (Belopp i tkr)

	2019	2018	2017
Intäkt av avgifter	4 687	6 022	7 065
Kostnader	-4 687	-5 760	-8 017
Över-/underskott	0	262	-952
Ack resultat	3	3	-259

Källa: Agresso

Kostnader och intäkter fördelade på verksamhetsområde (Belopp i tkr)

Verksamhetsområde	2019	2018	2017
Analys			
Intäkter av anslag	37 721	46 180	53 598
Andra intäkter än anslag	1 747	1 200	518
Summa intäkter	39 468	47 379	54 116
Kostnader	39 468	47 379	54 116
Regler			
Intäkter av anslag	88 604	86 149	81 836
Andra intäkter än anslag	223	859	21
Summa intäkter	88 827	87 008	81 857
Kostnader	88 827	87 008	81 857
Kommunikation			
Intäkter av anslag	38 121	34 673	38 037
Andra intäkter än anslag	5 759	7 175	10 642
Summa intäkter	43 881	41 848	48 678
Kostnader	43 881	41 586	49 631
Inspektion			
Intäkter av anslag	474 905	464 741	458 743
Andra intäkter än anslag	454	1 305	473
Summa intäkter	475 359	466 046	459 215
Kostnader	475 359	466 046	459 215
Totalt			
Intäkter av anslag	639 351	631 743	632 213
Andra intäkter än anslag	8 183	10 538	11 654
Summa intäkter	647 534	642 281	643 867
Summa kostnader	647 534	642 019	644 819

Sammanställning över väsentliga uppgifter (Belopp i tkr)

	2019	2018	2017	2016	2015
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrevet	54 800	48 000	58 000	58 000	59 500
Utnyttjad	27 302	24 717	30 799	34 294	30 219
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrevet	60 000	57 000	60 000	58 682	54 411
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	0	0	0	31	1
Räntekostnader	156	260	281	295	209
Avgiftsintäkter					
- beräknat belopp enligt regleringsbrevet	6 000	7 000	8 000	10 000	10 000
- utfall (inklusive övriga intäkter)	5 018	7 196	7 175	8 575	8 286
Ej disponibla intäkter	-	-	-	-	-
Anslagskredit					
Beviljad					
14:2:1, ap 1. Förvaltningskostnader med mera	19 036	18 927	18 325	17 321	15 723
Utnyttjad					
14:2:1, ap.1. Förvaltningskostnader med mera	0	0	1 579	0	0
Anslagssparande					
14:2:1, ap.1. Förvaltningskostnader med mera	13 658	12 539	0	4 844	37 457
14:2:1, ap.2. Medel för regional skyddsombudsverksamhet	10 611	401	1 344	3 154	149
14:2:1, ap.3. Medel för metodutveckling av myndighetssamverkan	8 374	0	-	-	-
14:2:5, ap.2. Forskning om arbetsliv	-	0	0	0	0
13:3:1, ap.2. Särskilda jämställdhetsåtgärder	-	-	-	1 848	0
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	20 000	20 000	20 000	30 000	18 400
Varav gjorda åtaganden	19 970	19 970	19 970	29 090	18 391
Medelantal under året					
Årsarbetskrafter	600	622	601	580	524
Anställda ¹⁾	634	639	630	596	546
Driftkostnad					
Per årsarbetskraft	1 059	1 015	1 051	1 041	1 033
Kapitalförändring					
Årets	0	262	-952	556	-336
Balanserad	3	-259	693	137	474

1) Beräknat på ett medelvärde av fyra mättidpunkter.

Resultaträkning

(Belopp i tkr)	Not	2019	2018
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		639 351	631 743
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	5 018	7 196
Intäkter av bidrag	2	3 093	3 186
Finansiella intäkter	3	72	156
Summa intäkter		647 534	642 281
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-526 699	-510 590
Kostnader för lokaler	5	-38 568	-37 641
Övriga driftkostnader	6	-70 092	-83 096
Finansiella kostnader	7	-177	-290
Avskrivningar och nedskrivningar		-11 998	-10 402
Summa kostnader		-647 534	-642 019
Verksamhetsutfall		0	262
Transfereringar	8		
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		107 603	146 186
Lämnade bidrag		-107 603	-146 186
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	9	0	262

Balansräkning

(Belopp i tkr)	Not	2019-12-31	2018-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	10		
Balanserade utgifter för utveckling		6 470	8 754
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		974	672
Summa immateriella anläggningstillgångar		7 444	9 425
Materiella anläggningstillgångar	11		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		4 530	6 251
Maskiner, inventarier, installationer med mera		15 367	8 771
Summa materiella anläggningstillgångar		19 897	15 022
Varulager med mera	12		
Varulager och förråd		848	942
Summa varulager med mera		848	942
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		126	399
Fordringar hos andra myndigheter	13	10 895	5 980
Övriga kortfristiga fordringar		15	30
Summa kortfristiga fordringar		11 036	6 410
Periodavgränsningsposter	14		
Förutbetalda kostnader		12 992	13 654
Upplupna bidragsintäkter		0	73
Summa periodavgränsningsposter		12 992	13 727
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	15	-11 344	-8 373
Summa avräkning med statsverket		-11 344	-8 373
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	16	69 420	71 832
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		0	5
Summa kassa och bank		69 420	71 837
Summa tillgångar		110 293	108 991
Kapital och skulder			
Myndighetskapital	17		
Balanserad kapitalförändring		3	-259
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	0	262
Summa myndighetskapital		3	3
Avsättningar	18		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		1 069	2 339
Övriga avsättningar		7 099	7 256
Summa avsättningar		8 168	9 595
Skulder med mera			
Lån i Riksgäldskontoret	19	27 302	24 717
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		15 428	16 328
Leverantörsskulder		8 810	11 874
Övriga kortfristiga skulder	20	8 807	8 922
Summa skulder med mera		60 348	61 841
Periodavgränsningsposter	21		
Upplupna kostnader		40 035	37 479
Oförbrukade bidrag		1 739	5
Övriga förutbetalda intäkter		0	68
Summa periodavgränsningsposter		41 775	37 553
Summa kapital och skulder		110 293	108 991
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (Belopp i tkr)	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv						
2:1 Arbetsmiljöverket anslagspost 1. Förvaltningskostnader (ram), ¹	12 539	638 007	0	650 546	-636 888	13 658
anslagspost 2. Medel för regional skyddsombudsverksamhet (ram), ²	401	111 587	-401	111 587	-100 976	10 611
anslagspost 3. Medel för metodutveckling av myndighetssamverkan (ram), ³	0	18 000		18 000	-9 626	8 374
Summa anslag	12 940	767 594	-401	780 133	-747 491	32 642

Redovisning av bemyndiganden

Anslag/ Anslagsbenämning (Belopp i tkr)	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden fördelning per år			
				2020	2021	2022	2023
Utgiftsområde 14, Arbetsmarknad och arbetsliv							
2:1 Arbetsmiljöverket anslagspost 2. Medel för regional skyddsombudsverksamhet (ram), ²	20 000	19 970	19 970	19 970			

Kommentarer till anslagsredovisningen

1) Regleringsbrev 2018-12-21, anslaget 14:2:1 ap.1. Tilldelade medel 638 007 tkr. Ingående överföringsbelopp från 2018, 12 539 tkr.

Utfallet uppgår till 99,8% av tilldelat anslag.

2) Regleringsbrev 2018-12-21, anslaget 14:2:1 ap.2. Tilldelade medel 111 587 tkr. Ingående överföringsbelopp från 2018, 401 tkr, disponeras inte.

Utfallet uppgår till 90,5% av tilldelat anslag. Orsaken till den lägre förbrukningen är en återbetalning med 10 361 tkr avseende verksamhetsår 2018.

3) Regleringsbrev 2018-12-21, anslaget 14:2:1 ap.3. Tilldelade medel 18 000 tkr.

Utfallet uppgår till 53,5% av tilldelat anslag. Orsaken till den lägre förbrukningen är flera återbetalningar från andra myndigheter och bidragsmottagare på sammanlagt 8 374 tkr avseende verksamhetsår 2018.

Finansiella villkor**Anslag 14.2:1, ap.2**

Arbetsmiljöverket ska betala ut högst 110 087 tkr efter rekvisition från de centrala arbetstagarorganisationerna (LO, TCO och Saco) och Svenska Hamnarbetareförbundet för den regionala skyddsombudsverksamheten. Under året har 110 087 tkr utbetalats. Arbetsmiljöverket ska betala ut högst 1 500 tkr efter rekvisition från de centrala arbetstagarorganisationerna (LO; TCO och Saco) för stöd till deras deltagande i standardiseringsverksamheten. Under året har 1 250 tkr utbetalats.

Anslag 14.2:1, ap.3

Arbetsmiljöverket får använda 3 000 tkr för metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, i enlighet med uppdrag A2017/02422/ARM. Under året har 3 000 tkr använts. Arbetsmiljöverket ska betala ut 3 000 tkr till Polismyndigheten, 2 000 tkr vardera till Ekobrottsmyndigheten, Migrationsverket och Skatteverket, 1 000 tkr vardera till Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Jämställdhetsmyndigheten för metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, i enlighet med uppdrag A2017/02422/

ARM. Arbetsmiljöverket ska meddela mottagande myndigheter hur ej förbrukade medel ska återbetalas till Arbetsmiljöverket. Under året har totalt 12 000 tkr utbetalats. Arbetsmiljöverket ska betala ut 3 000 tkr enligt förordningen (2018:1404) om statsbidrag till arbetsmarknadens parter för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelser i arbetslivet. Medel som inte används ska återbetalas till Arbetsmiljöverket. Arbetsmiljöverket ska senast den 20 maj till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) lämna en sammanställning av de redovisningar som lämnats enligt 13 § i förordningen. Under året har 3 000 tkr utbetalats.

Bemyndiganden**Anslag 14.2:1, ap.2**

Arbetsmiljöverket får under år 2019 besluta om den del av den regionala skyddsombudsverksamheten som medför utgifter för år 2020.

Anslagskredit

Anslag 14.2:1, ap.1 19 036 tkr

Arbetsmiljöverket har inte överskridit tilldelat anslagskredit.

Tilläggsupplysningar och noter

1 Allmänt

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Maskinella avrundningar kan ge mindre differenser vid manuella summeringar.

2 Kommentarer till resultatredovisningen

Agresso: ekonomisystem.

Brytdag 2020-01-03

Agresso: tidredovisning.

Brytdag 2019-12-31

Primula: lön.

Brytdag 2019-12-31

3 Tillämpade redovisningsprinciper

3.1 Värdering av fordringar och skulder

Fordringarna har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Beloppen redovisas som periodavgränsningsposter i de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag 2020-01-03 eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder.

3.2 Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp som överstiger 50 tkr.

3.3 Värdering av anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

All anskaffning med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgång.

Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningar påbörjas den månad då tillgången tagits i bruk i avsedd verksamhet.

Följande avskrivningstider tillämpas:

- mätinstrument, 7 år
- byggnadsinventarier, 3-7 år

- förbättringsutgifter på annans fastighet, 3-7 år
- kontorsmöbler, 7 år
- datorer och kringutrustning, 3-4 år
- kontorsmaskiner, 4 år

Immateriella anläggningstillgångar

Som immateriella anläggningstillgångar redovisas förvärvade licenser och rättigheter för dataprogram samt egenutvecklade IT-system om den beräknade livslängden överstiger tre år. För förvärvade licenser och rättigheter ska anskaffningsvärdet uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp och för egenutvecklade IT-system ska utvecklingsutgifterna uppgå till minst 300 tkr.

Immateriella anläggningstillgångar skrivs av från och med den månad programvaran/ systemet tas i bruk. Avskrivningstiden är fem år.

3.4 Varulager

Lager av informationsprodukter

Lagret av informationsprodukter har värderats enligt FIFO-principen.

Anskaffningsvärdet för artikelgruppen Regler (föreskrifter med mera) har reducerats för inkurans enligt följande:

- regler äldre än tre år och med en omsättning mindre än 10 procent av lagersaldot avskrivs helt.
- regler äldre än tre år med inleverans under året och med en omsättning mindre än 5 procent av lagersaldot avskrivs helt.

Övriga regler tas upp till hela anskaffningsvärdet och övriga diverse produkter (pärmar med mera) tas upp till hela anskaffningsvärdet.

Lager av personalvårdsartiklar

Lager med artiklar av personalvårdskaraktär har tagits upp till hela anskaffningsvärdet med avdrag för skadade enheter som helt har skrivits av.

3.5 Leasing

Arbetsmiljöverket leasar förmånsbilar till i huvudsak inspektörer inom inspektionsverksamheten. Sedan 2016 har Arbetsmiljöverket ramavtal med Leaseplan AB och med Arento AB om leasing av förmånsbilar. Avtalen har klassificerats som operationell leasing.

Framtida leasingavgifter enligt avtalen uppgick vid utgången av 2019 till 8 561 tkr inklusive ej avdragsgill moms. Det är en minskning med 31 procent jämfört med föregående år. Totalt leasades 162 bilar vid utgången av 2019. Under året har 23 kontrakt löpt ut och 41 nya kontrakt tecknats.

År	Framtida leasingavgifter 2019-12-31 tkr	Framtida leasingavgifter 2018-12-31 tkr
1	5 301	7 664
2-3	3 260	4 822

Källa: Leaseplan AB, Arento AB

4 Förändrade redovisningsprinciper

Inga förändrade redovisningsprinciper under 2019.

5 Ekonomiskt mål för den avgiftsfinansierade verksamheten

För den särskilda informationsverksamheten gäller enligt regleringsbrevet att denna får finansieras med avgifter i lämplig omfattning med hänsyn till syftet med verksamheten.

6 Uppgifter om sjukfrånvaro enligt 7 kap 3§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Tabell över sjukfrånvaron finns under kapitlet *Kompetensförsörjning*.

7 Uppgifter om ledande befattningshavare enligt 7 kap 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

I tabellen nedan redovisas uppgifter om ledande befattningshavare och ledamöterna i Arbetsmiljöverkets insynsråd. I de redovisade beloppen ingår skattepliktiga ersättningar så som löner, arvoden samt skattepliktiga förmåner utbetalda under 2019. Dessutom redovisas uppgifter om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Ersättningar och andra uppdrag 2019	Belopp, kr
Erna Zelmin-Ekenhem , generaldirektör	1 409 223
Lena Abrahamsson 2019-01-01—2019-06-26. Styrelseledamot Blekinge tekniska högskola	3 000
Maria Albin 2019-01-01—2019-06-26	4 500
Pia Blank Thörnroos	4 500
Erik Andersson , 2019-01-01—2019-06-26 Ledamot i Täby Fastighets AB Ledamot i Täby Holding AB	3 000
Ismail Kamil 2019-01-01—2019-06-26 Styrelseledamot aktiebolaget Fyrishov	1 500
Raimo Pärssinen 2019-01-01—2019-06-26	3 000
Ciczie Weidby från och med 2019-06-27	0
Johan Andersson från och med 2019-06-27. Ledamot i insynsrådet för MYNAK	0
Saila Quicklund från och med 2019-06-27 Ledamot i Polismyndighetens insynsråd (riks + region nord)	0
Johan von Sydow , från och med 2019-06-27	0
Jan Gulliksen , från och med 2019-06-27. Styrelseledamot Sveriges Radio AB Styrelseledamot Karlstads universitet Styrelseledamot Gulliksen Consulting AB	0

Källa: Agresso och Primula

Noter (Belopp i tkr)

1	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2019	2018
	Avgiftsbelagd verksamhet		
	Offentligrättslig verksamhet		
	Övriga offentligrättsliga avgifter	1	1
	Uppdragsverksamhet		
	Avgiftsbelagd informationsverksamhet	4 687	6 022
	Övriga intäkter enligt 4§ Avgiftsförordningen	331	1 162
	Intäkter av andra ersättningar	0	11
	Totalt Intäkter av avgifter och andra ersättningar	5 018	7 196
2	Intäkter av bidrag	2019	2018
	Bidrag från annan myndighet	1 327	2 055
	Bidrag från EU	1 226	593
	Bidrag från övriga organisationer	540	538
	Summa	3 093	3 186
	Posten Bidrag från annan myndighet består främst av bidrag på 1 000 tkr från Kammarkollegiet för att tillsammans med Diskrimineringsombudsmannen utveckla, sprida och informera om den plattform som vi etablerade tillsammans med DO 2018. Det handlade om att genomföra särskilda informationsinsatser för att höja kunskapen hos arbetsgivare för att motverka kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier. Posten består bland annat också av 297 tkr i lönebidrag ubetalda av Arbetsförmedlingen. Posten bidrag från EU-kommissionen består av ett bidrag till ett nordiskt och baltiskt samarbetsprojekt med fokus på gränsöverskridande samarbete för att motverka odeclarerat arbete. Posten bidrag från övriga organisationer består av bidrag från norska staten avseende nordiska expertgruppen (NEG).		
3	Finansiella intäkter	2019	2018
	Ränteintäkt på avistalån Riksgäldskontoret	64	150
	Övriga finansiella intäkter	8	7
	Summa	72	156
	Ränteintäkt på avistalån Riksgäldskontoret uppkommer till följd av Riksbankens negativa styrränta.		
4	Kostnader för personal	2019	2018
	Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal.	-329 471	-326 325
	<i>(Varav lönekostnader insynsråd och annan ej anställd personal)</i>	-298	-123
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter, utgifter	-104 435	-103 507
	Premier för avtalsförsäkringar med mera, utgifter	-60 832	-46 608
	Övriga personalkostnader	-31 962	-34 151
	Summa	-526 699	-510 590

Noter (Belopp i tkr)

5	Kostnader för lokaler	2019	2018
	Lokalhyror	-33 126	-33 167
	Övriga lokalkostnader	-5 442	-4 474
	Summa	-38 568	-37 641
6	Övriga driftkostnader	2019	2018
	Tjänster, utomstatliga	-23 235	-33 262
	Tjänster, inomstatliga	-6 635	-8 274
	Skatter	-2 606	-2 053
	Leasingavgifter	-9 754	-11 288
	Datatjänster	-11 064	-11 271
	Resekostnader	-5 027	-6 201
	Telefoni	-2 523	-3 028
	Tryckning av publikationer samt pappersvaror	-1 858	-2 023
	Övrigt	-7 390	-5 696
	Summa	-70 092	-83 096
	Övriga driftkostnader har minskat med 13 003 tkr jämfört med 2018 främst beroende på lägre kostnader för konsulttjänster med 7 057 tkr och lägre hotellkostnader med 1 379 tkr. Även resekostnaderna har sjunkit med 1 174 tkr jämfört med 2018. En förklaring till lägre resekostnader är den ökade användningen av videokonferenser.		
7	Finansiella kostnader	2019	2018
	Ränta på räntekonto Riksgäldskontoret	-156	-260
	Kostnadsränta övriga inomstatliga utom Riksgäldskontoret	-10	0
	Övriga finansiella kostnader	-11	-29
	Summa	-177	-290
	Räntekostnad på räntekonto i Riksgäldskontoret har uppkommit till följd av Riksbankens negativa styrränta.		
8	Transfereringar	2019	2018
	Finansierat via anslag		
	Medel för regional skyddsombudsverksamhet	-100 976	-126 186
	Medel till forskning om arbetsliv	0	-5 000
	Medel för metodutveckling av myndighetssamverkan	-6 626	-15 000
	Summa	-107 603	-146 186
	Medel för den regionala skyddsombudsverksamheten har minskat med 25 210 tkr dels beroende på ett extra bidrag till arbetstagarorganisationerna under 2018 om 15 000 tkr men också på att 10 361 tkr av dessa medel återbetalats under 2019. Anslaget till bidrag till forskning om arbetsliv upphörde 2018. Medel för metodutveckling av myndighetssamverkan har minskat med 8 374 tkr till följd av att flera mottagare under året har återbetalt ej förbrukade medel avseende 2018 års verksamhet.		
9	Årets kapitalförändring	2019	2018
	Avgiftsfinansierad informationsverksamhet, årets resultat	0	262
	Summa	0	262

Noter (Belopp i tkr)

10	Immateriella anläggningstillgångar	2019	2018
	Balanserade utgifter för utveckling		
	IB anskaffningsvärde	34 130	32 526
	Årets anskaffningar	1 077	1 604
	Årets utrangeringar	0	0
	UB anskaffningsvärde	35 207	34 130
	 IB ack avskrivningar	 -25 376	 -22 132
	Årets avskrivningar	-3 361	-3 244
	Årets utrangeringar	0	0
	UB ack avskrivningar	-28 737	-25 376
	 Bokfört värde	 6 470	 8 754
	 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	IB anskaffningsvärde	20 531	20 366
	Årets anskaffningar	665	165
	Årets utrangeringar	0	0
	UB anskaffningsvärde	21 196	20 531
	 IB ack avskrivningar	 -19 859	 -19 619
	Årets avskrivningar	-363	-240
	Årets utrangeringar	0	0
	UB ack avskrivningar	-20 222	-19 859
	 Bokfört värde	 974	 672

Noter (Belopp i tkr)

11	Materiella anläggningstillgångar	2019	2018
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	IB anskaffningsvärde	15 040	15 027
	Årets anskaffningar	0	13
	Årets utrangeringar	-536	0
	UB anskaffningsvärde	14 504	15 040
	 IB ack avskrivningar	 -8 789	 -6 922
	Årets avskrivningar	-1 721	-1 867
	Årets utrangeringar	536	0
	UB ack avskrivningar	-9 974	-8 789
	 Bokfört värde	 4 530	 6 251
	 Maskiner, inventarier, installationer med mera		
	IB anskaffningsvärde	69 092	68 037
	Årets anskaffningar	13 169	1 379
	Årets utrangeringar	-12 118	-324
	UB anskaffningsvärde	70 144	69 092
	 IB ack avskrivningar	 -60 321	 -55 594
	Årets avskrivningar	-6 553	-5 051
	Årets utrangeringar	12 097	324
	UB ack avskrivningar	-54 777	-60 321
	 Bokfört värde	 15 367	 8 771
	Årets utrangeringar av maskiner består främst av utbytta datorer under året.		
12	Varulager med mera	2019	2018
	Varulager	848	942
	Varulagret består av tryckta föreskrifter till försäljning.		
13	Kortfristiga fordringar	2019	2018
	Fordringar hos andra myndigheter	10 895	5 980
	Av fordringar på andra myndigheter utgör 10 807 tkr fordran på ingående mervärdesskatt. Denna fordran har ökat jämfört med 2018 då årets ingående moms för augusti till december rekviderats först under 2020.		

Noter (Belopp i tkr)

14	Periodavgränsningposter	2019	2018
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyror	9 496	9 165
	Datatjänster	2 789	2 044
	Förutbetalda leasingavgifter (förmånsbilar)	295	647
	Övriga förutbetalda kostnader	413	1 798
	Summa	12 992	13 654
	Upplupna bidragsintäkter		
	Inomstatliga	0	30
	Utomstatliga	0	43
	Summa	0	73
	Förra årets upplupna bidragsintäkter var dels fordran avseende nystartsjobb vilka inte finns 2019 samt fordran på EU avseende bidrag för projektet odeklarerat arbete.		
15	Avräkning med statsverket	2019	2018
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	2 220	0
	Redovisat mot anslag	110 603	149 186
	Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande konto	-111 918	-146 966
	Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	905	2 220
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-12 539	1 579
	Redovisat mot anslag	636 888	629 520
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-638 007	-643 638
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-13 658	-12 539
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	1 945	2 723
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-537	-778
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	1 408	1 945
	Summa	-11 344	-8 374

Noter (Belopp i tkr)

16	Behållning/kredit räntekonto i Riksgäldskontoret	2019	2018
	Behållning på räntekonto i RGK	69 420	71 832
	Beviljad räntekontokredit för år 2019 är 60 000 tkr.		
17	Myndighetskapital		
	Bal. Kap avgiftsfin verks.	Kapitalförändring enligt RR	Summa
Föregående års UB	-259	262	3
Rättelse/ändr. princip			
A Ingående balans	-259	262	3
Föregående års kapitalförändring	262	-262	0
Året kapitalförändring		0	0
B Summa årets förändring	262	-262	0
C Utgående balans	3	0	3
18	Avsättningar	2019	2018
	Pensioner		
	Ingående avsättning	2 339	5 290
	Årets pensionskostnad	44	-827
	Årets pensionsutbetalningar	-1 314	-2 124
	Utgående avsättning för pensioner	1 069	2 339
	Övriga avsättningar		
	Lokala omställningsmedel		
	Ingående avsättning för lokala omställningsmedel	7 256	6 258
	Årets förbrukning	-1 162	0
	Årets avsättning	1 005	998
	Utgående avsättning	7 099	7 256
	Uppskattad användning av lokala omställningsmedel uppgår till ca 3 000 tkr under 2020.		
19	Lån i Riksgäldskontoret	2019	2018
	Ingående skuld	24 717	30 799
	Lån upptagna under året	15 405	4 635
	Årets amorteringar	-12 821	-10 718
	Summa Lån i Riksgäldskontoret	27 302	24 717
	Beviljad låneram	54 800	48 000
20	Övriga kortfristiga skulder	2019	2018
	Personalens källskatt	8 796	8 922
	Övriga kortfristiga skulder	12	0
	Summa	8 807	8 922

Noter (Belopp i tkr)

21	Periodavgränsningsposter	2019	2018
	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	37 016	34 984
	Upplupna löner inklusive sociala avgifter	29	1 337
	Övriga upplupna kostnader	2 991	1 159
	Summa	40 035	37 479
	Oförbrukade bidrag		
	Inomstatliga bidrag	0	5
	Utomstatliga bidrag	1 739	0
	Summa	1 739	5
	Övriga förutbetalda intäkter		
	Prenumerationsavgifter	0	68
	Summa	0	68
	Totalt periodiseringsposter	41 775	37 553
	Oförbrukade utomstatliga bidrag 2019 på 1 739 tkr består av bidrag från EU till ett nordiskt samarbetsprojekt kring odeklarerat arbete (UDWP).		

Beslutsmening**Årsredovisning för Arbetsmiljöverket**

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2020-02-21

Erna Zelmin-Ekenhem

Generaldirektör

Här finns Arbetsmiljöverket

Vår organisation 2019

av.se

Vår vision: Alla vill och kan skapa en bra arbetsmiljö

